

Előzetesi díj:
 Negyedévre . . . 1 frt.
 Félévre 2 frt.
 Évesre 4 frt.

Egyes szám: 20 kr.

Hirdetések felvételnek
 a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség
 és
 kiadóhivatal:

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 2.

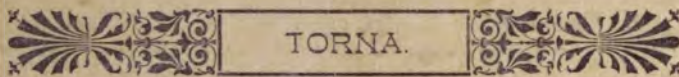
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Bérmendetlen leveleket nem fogadunk el.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet“, a „Balaton-Egylet“, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet“, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti Torna-Egylet“, a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre“, a „Budapesti Sport-Club“, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet“, a „Debreczeni Torna-Egylet“, az „Egyetemi Athletikai Club“, „Első Magyar Vivő-Egylet“, az „Érsekújvári Vivő- és Torna-Egyesület“, a „Fertői Csónakázó-Társaság“, a „Győri Csónakázó-Egyesület“, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet“, a „Kolozsvári Athletikai Club“, a „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Főv. Vivő-Club“, a „Körömendői Athletikai Club“, a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet“, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet“, a „Magyar Velociped-Club“, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet“, a „Makói Torna-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet“, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet“, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Enyehi Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Kármániai Torna-Egylet“, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet“, a „Nemzeti Hajós-Egylet“, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet“, az „O-Becsi Kerékpár-Egyesület“, az „O-Budai Torna-Egylet“, a „Pannonia Csónak-Egylet“, a „Pécsi Athletikai Club“, a „Pozsonyi Hajós-Egylet“, a „Pozsonyi Torna-Egylet“, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet“, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet“, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet“, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club“, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet“, a „Szabadka Torna-Egylet“, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör“, a „Szegedi Csónakázó-Egylet“, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Szegedi Torna-Egylet“, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet“ és az „Ujvidék kerékpár- (Bicycle-) Egyesület“, a „Pápai korcsolya-egylet“, a „Torontál korcsolyázó és hajós-egylet“, „Magyar-sport-club“, „Szeged kerékpár-egyesület“, „Sportkedvelők köre“, „Veszprémi torna egylet“, „Tordai korcsolyázó-egylet“, „Budapesti Torna-Club“, „Zombolya atletikai klub“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

TORNA.

A tornatanítás szept.-októberben.

Nehéz dolog még a gyakorlott tornatanítóra nézve is a miniszteri utasításokban nagyon hiányosan jelzett tananyagunk időnaponként való beosztása. — Segíteni vélünk e bajon ha az év két első hónapjára körvonalazzuk a fenni valókat.

Mindenek fölött e két hónap arra való, hogy a gyermekeket a szabadban, udvaron, réten a katonai rendgyakorlatokban oktassuk, különösen előnyös ez azért is, mert ez állal az év elején a fegyelemhez szoktatjuk őket. — A gyakorlatoknál ugyanis egyetlen szót sem szabad tűrni. A legszigorúbban ellenőrizni kell a mozdulatok pontos, gyors, lármá nélküli kivitelét. Soha se hallgasson a tanító e gyakorlatoknál gyöngédebb érzelmeire, hogy ezáltal a fegyelmet lazítsa, mert így soha sem érhet célzt a katonai rendgyakorlatokkal. — Meg indokolatlan is a tanítót tulszigorusággal vádolni, ha fél órán át szótlán figyelmet kíván a gyermekektől. Az óra végén ugyanis játékok következnek, hol busásan kárpótolhatja magát a tanuló előbbi hallgatásáért.

A népiskolában azonban még a katonai rendgyakorlatok előtt a járás, futás és a legkönnyebb sorfelállítások taníttatnak. Ezek után a honvéd „Gyakorlati Szabályzat“ 1—6-ik fejezete. Ezen gyakorlatok itt mint a középiskolában bot nélkül végezhetnek.

A népiskolában is törekedni kell, hogy az ezen fejezetekben előjövő vezényszavakat a fiuk megtanulják, sőt egyesek vezényelni is tudjanak. Ez a gyermekekre nézve lelkesítő, s az ügyre nézve célirányos.

A legfontosabb dolog a katonai gyakorlatoknál, hogy a kivitel és a vezényszavak tökéletesen megfeleljenek a szabályzatnak. Betanítani a fiukat lehet bármely módon is, de az eredmény a kívánt legyen. Minden tanítónak a kezei közt legyen tehát a Szabályzat.

A szabad és szerygyakorlatok szeptember, október hónapokban csak akkor vétetnek elő, ha a rossz időjárás a terembe szoritna bennünket.

A játékoknak azonban annál több időt szentelünk. A népiskolában játszani kell a következőket: Benn a bárány, künn a farkas; Hol vagy Jakab? Kendő 'opás; Párfogó stb. Kisebb távolságra futási versenyeket is lehet rendezni egyáltalán, négykézláb, s'b. (Lásd: Porzsolt Lajos Tornakártyák és Tornázás kézikönyve című műveit.)

A középiskolák minden osztályában az első órákban ismétljük a Szabályzat 1—6 §-ainak gyakorlatait.

A 7-ik §-ból, a fegyverfogásokból azokat tanítjuk csak, melyek bottal kivihetők. A 8-ik §. kimarad. A 9-ik §-ból szuronyvivás okvetlen tanítandó, ha hozzá való hosszabb botokkal rendelkezünk. — A 10. fejezet kimarad. A 11-ikből a tejtvetéssel való tisztelgés betanítandó. A 12-ik és 13-ik §. kimarad.

A középiskola minden osztályában a legnagyobb szabadsággal betanítandók a szakasz mozdulatai. A 14. 15. 16., fejezetek, ezután a 18. 19. 20. 21-ik §. alaposan, hibátlanul, a legnagyobb szigorussággal betanítandók. A gyermekek a versenyszavakat leírják, betanulják és vezényelnek is.

Október második felében az ötödik osztálytól felfelé a fiuk hetenként egyszer összegyűlnek és a 29. fejezetben irt század-gyakorlatokat végzik. Mikorra már képzett szakaszvezetőknek kell lenni a fiuk között. Egészen a 37-ik fejezetig el kell végezni a szabályzatot. A 14 §. ból négyszög alakítást is be kell tanítani.

Az alsó négy osztályban elég ha a fiuk jó szakaszvezetőkké képezetnek, de a négy felsőben a századot is kell tudniok vezetni, sőt az egész szabályzatot ismerniök kell.

Ugron Gábor közelebbi kecskeméti beszédében mondja, hogy a magyar társadalom (mondhatná iskola) maga állíthatná elő a katonát, «ha behozzuk a népiskolában, hogy minden esztendőben 12 kérdés és 12 feleletben tehát négy osztályban (inkább csak a két felsőben duplán) 48 kérdés és 48 feleletben tanulja meg a fiu azt, amit egy közembernek szükséges tudni, a gymnasiumban tanulja meg azt mellékesen, a mit egy altisztnek kell tudni, az egyetemen pedig megtanulja mellékesen azt, mit egy tisztnek kell tudni» — Ha a tornatanító komolyan teljesíti kötelességét és az iskolafenntartó közegek gondoskodnak időről és helyről, ugy e kívánságnak rögtön eleget tehetünk, persze nem kérdések és feleletekben, hanem gyakorlati tanításban.

A közoktatási miniszteriumnak is ez a célja, mit az ellenzéki képviselő kíván. A tornatanító kötelessége, hogy az iskolai év első két hónapját e cél megvalósítására fordítsák. A torna rendgyakorlatoknak pedig egészen hagyjanak békét, s csak épen annyira foglalkozzanak velük, mennyire a szabadgyakorlatokhoz való felálláshoz szükségesek.

A szertornázás a középiskolában e hónapokban is gyakorolható egy órán Vigyázni kell az első órákon, hogy a gyermekek túl ne erőltessék magukat.

A katonai gyakorlatok után a középiskolák növendékei is játszassanak. Náluk a legkedveltebb játék a labdázás lesz. — De a felsőbb osztályok e mellett katonai négyes sorokban nagyobb gyaloglásra is vezetessenek ki. — A dobszóval való gyaloglást különösen ajánlom; egyrészt, mert a fiuk is jobban szeretik, másrészt mert nem fáradnak annyira az egyforma lépésben. A VII és VIII-ik osztály egész napi, vagy fél napi gyalog kirándulást is rendezzen.

Ha ezen kötelességeinek a tornatanár hiven eleget tesz, méltán dicséret illeti, mert azt teszi, mit mindenki hájt, az ifjuságot erősítve, mulattatva, edzve a katonai nehézségeket könnyíti meg számára.

P. J.

Makói tornaversenyek.

Aug. 14-én.

Fényes siker koronázta a f. hó 24-ikén Makón Lónovics József főispán védnöksége mellett tartott tornaversenyeket. Az ünnepélyt megelőzőleg a rendezőség Dr. Dedinszky Béla tornaegyleti titkár vezetése mellett fáradhatlan tevékenységet fejtett ki, hogy biztosítsa a sikert, mely aztán meg is felelt minden váráhozásnak s az eredmény, melylyel a makói tornaegylet versenyei a hazai elsőrendű versenyek közé léptek, míg egyrésztől kellő jutalom a rendezők fáradozásaiért, más részről fényes bizonyossága a fiatal tornaegylet életrevalóságának.

De a siker nem csekély része illeti a derék vendégeket, azon a legjobb erőkből álló tornászokat is, kik Szeged, Hódmezővásárhely, Szabadka és Budapestről oly szép számmal jelentek meg a versenyen, bizonyára nem csupán azért, hogy babéraik számát szaporítsák, hanem hogy emeljék a makói tornaegylet ünnepélyének fényét és hogy minél többeket hódítsanak meg a testgyakorlat erőfejlesztő sportjának.

Az idő kedvező volt s a makói intelligens közönségből — bár a férfiak csekélyebb számban, addig a hölgyek

teljes számban nézték végig az érdekes versenyeket és gyönyörködve azokban, tetszésüknek nem egyszer adtak zajos nyilvánítást is.

A versenyek lefolyása a következő:

A versenybíróóság a következő tagokból alakult meg: Elnök: Dr. Meskó Sándor, alelnök: P. Eckhardt Oszkár, Versenybíróóság: Vastagh Frigyes, Major Miklós, Lonovics Albert, Farkas László, Horváth Illés, Dr. Pálffy Viktor, Oláh Miklós.

I. Délelőtt a nyílt pályán.

1. *Országuti kerékpárverseny.* (Nyílt verseny.) Távolság 10,000 méter a szeged-makói uton. Hét nevező közül elsőnek érkezett Haris György, a Sz. K. E. tagja, ki 31 percz és 30 mp. alatt tette meg az utat, s ezért tekintetbe véve a versenypálya nehézségeit s a szép eredményt, a versenybíróóság neki ítélte a rendelkezésére bocsátott egyik aranyérmét. Második lett Schwarz Henrik, a Sz. K. E. tagja, 33 p. 8 mp. alatt, dija ezüstérem. Harmadik: Markovics Miklós, az A. S. E. és a M. T. E. tagja 34 p. 48 mp. alatt, dija bronzérem.

2. *Versenygyaloglás.* (Nyíltverseny.) Távolság 10,000 méter a Szeged-makói állami uton. Hét nevező közül négyen állottak ki. Sebők Sándor, Keller Gábor és Kiss Vilmos, a M. T. E. tagjai és Kohn Arnold (bajnok jelölt) a M. T. E. és a N. T. H. tagja. Első: Kohn Arnold 56 és fél percz alatt, (oly eredmény, mely a versenybíróóság által okvetlenül aranyéremmel díjaztatott volna, ha ilyen kettőnél több áll a rendelkezésre), dija ezüst érem; másodiknak Kiss Vilmos 68 és fél percz alatt, dija bronzérem. Keller Gábor, ki 62 és fél percz alatt jött be, diszkvalifikáltatott, mert gyaloglás közben többször szaladt. Sebők Sándor a versenyt földadta.

3. *Versenyúszás.* (Nyíltverseny.) 1000 méter a Marosfolyón lefelé. Neveztek és indultak négyen: Dr. Dedinszky Béla és Dr. Kemény Zoltán, a M. T. E. tagjai, Gaál Dániel 9. percz alatt, dija ezüst érem; második Schwarz Henrik 9 p. 10 mp. alatt, dija ezüst érem és harmadik Dr. Dedinszky Béla 10 p. alatt dija bronz érem.

II. Délután a zárt tornapályán.

4. *Juniórok versenye.* (Zártverseny.) Sikfutás: a pálya (123 méter) egyszer körül. Három nevező közül ketten indultak s első lett Halász Lajos, nyerve tiszteletdíj gyanánt egy cinos tinta tartót, második Ortmann Albert.

5. *Távugrás.* (Nyíltverseny.) Tíz nevező közül 6-an álltak ki, u. m. Keller Gábor, a M. T. E. Matkovics Miklós az A. E. S. és M. T. E. Faragó Sándor és Vidonyi Jenő a Hm. T. E. Halász Gyula és Borsó János a Sz. F. E. tagja. Első lett. Borsó János 5.84 méteres ugrással: dija ezüst érem; második Matkovics Miklós 5.69 m. ugrással, dija ezüst érem és harmadik Halász Gyula 5.68 m. ugrással, dija bronz érem.

6. *Súlydobás távolságra.* (Zártverseny.) Tíz nevező közül 9-en állottak ki, u. m. Dr. Dedinszky Béla, Poór Endre, Simon Endre, Dr. Kemény Zoltán, Matkovics Miklós és Török Zoltán a M. T. E. tagjai. Első lett: Matkovics Miklós, 6.26 méteres dobással, második Pintér Miklós 5.37 m. harmadik Török Zoltán 5.32 m. és negyedik Dr. Kemény Zoltán 5.30 m. dobással. Első ezüst érmet, második bronz érmet kapott.

7. *Magasugrás ruddal.* (Zárt verseny) Öt nevező közül 4 lépett küzdőterre s mind a négy kiváló erőnek bizonyult. A küzdelem igen erős volt közöttük. Első. Matkovics Miklós 183 ctm. 2-ik Török Zoltán 274 ctm. 3-ik Dr. Dedinszky Béla, és Pintér Miklós 265 ctm. magas ugrással. Első díj ezüst, második bronz érem. Ugródeszka 8 cm. magas.

8. *Gerely vetés.* (Zárt verseny) Négy nevező közül kiáltak: Dr. Dedinszky Béla, Dr. Kemény Zoltán és Pintér Miklós. Díjat nyert, bronz érmet Pintér Miklós, 6 dobás közül egyszer találván a gerely hegyével a bábfejét.

9. *Magasugrás.* (Zárt verseny) Hat nevező közül versenyzett négy. Első Matkovics M. 175 ctm. második Keller Gábor 165 cfm. magas ugrással, Dr. Kemény Zoltán és Dr. Dedinszky Béla 160 cfm. ugrott. Az első ezüst, a második bronz érmet kapott. Ugródeszka 13 cm, magas.

10. *Szertornászás.* (Nyílt verseny) Hatan versenyztek, és pedig nyújtón, korláton és lovon. E szám egyike volt a legszebbeknek. A verseny bírának nehéz feladatuk volt igazságos ítéletet hozni, mert a versenyzők legtöbbször oly erőt mutatott be, a minőt ritkán van alkalom látni. Első díjat nyert: Müller Dávid (Viador) a. m. T. E. és a M. T. K. tagja, kinek a versenybírók egyhangulag ítélte oda a rendelkezésére bocsátott második aranyérmet. Második Halász Gyula, ki ezüst, harmadik Rozsó János, ki bronz érmet nyert.

11. *Gátverseny.* (Zárt verseny). Távolság a pályán (123 méter) kétszer körül, 4 drb. 90 ctm. magas sövénygáttal. Kilenc nevező közül öten, u. m. Dr. Dedinszky Béla, Matkovics Miklós, Pintér Miklós, Poór Endre, és Dr. Kemény Zoltán állottak ki s első lett 30 mp. alatt Matkovics M. 2-ik 35 mp. alatt dr. Kemény Zoltán. Elsőnek díja ezüst, másodiké bronzérem.

12. *Kardvívás.* (Nyílt verseny) Hárman álltak ki Matkovics M. Faragó J. és Szathmáry Tihamér (a Hm. T. E. tagja) s győztes lett Szathmáry Tihamér, ki ezüst érmet, 2-ik Matkovics Miklós, ki bronz érmet nyert.

A program 13-ik pontjával fölvetett vigaszverseny nevező hiányában elmaradt, e helyett azonban más élvezetben részesült a közönség, mert Matkovics Miklós szép műgyakorlatokat mutatott be vasparipján, Kohn Arnold pedig azon athleta-járást mutatott be, melylyel reggel oly kitűnő recordot csinált.

A délelőtti versenyek után élénk társaság volt a kaszinó termében, hol számos felköszöntők között Kemény Mihály tornaegyleti elnök a vidéki, Dálffy Viktor a makkói tornázókat éltették lendületes szavakban.

A délutáni versenyek után a színházkert pazarul díszített és világított kerthelyiségében *táncmulatság* következett, melyen, a ki csak szép leány van Makón, mind egy szálig jelen volt és kiválóan kirrautig járta a táncot a versenyekben ki nem fáradt derék atlétákkal.

Jelenvoltak: özv. Barna Zsigmondné, Bánffy Gyuláné, dr. Fodor Jánosné, Füzesséry Kálmáné, Hegedűs Sándorné, özv. Jakabey Józsefné, Kaleuta Árminné, Kemény Mihályné, özv. Öhlhorn Józsefné, Réthy Károlyné, Szöllőssy Antalné, özvegy Tarnay Antalné, Tóth Lajosné, Török Imréné, özvegy Urbanecz Imréné urnők. Leányok: Barna Boriska, Bánffy Gizella és Ilona, Breuer Ilona, Cseresnyés nővérek, Füzesséry Margit, Gyenes Eta, Hegedűs Mariska és Ilona, Jakobey Margit és Erzsike (Budapestről), Kalenda Mariska, Kemény Jolán, Kemény Eta, Kemény Bella, Novák Erzsike, Öhlhorn Mariska, Raffay Ilona, Szöllőssy Nina, Tarnay Janka, Török Izabella és Urbanecz Mariska kisasszonyok.

A tornászati alól való fölmentések az 1889/90-iki iskolai évben Budapesten.

Az összesen 9.429 tornaköteles gyermek közül részint egészen, részint fentartással fölmentett a tornászati alól 670, vagyis 7.1%, a mi a tavalyi 7.9%-kal szemben a fölmentettek számának ismét némi csökkenését mutatja.

Visszapillantást vetve az utolsó tanévre, azon öröndetes tényt konstatalhatjuk, hogy a torna alóli fölmentések száma évről-évre jelentékenyen csökken, olyannyira, míg az 1884/85-ki tanévben a fölmentettek száma még 13.5% volt, addig az utolsó tanévben már csak 7.1% volt ugyanis:

A tornakötelesek a fölmentések %-b. száma

1884/85-ben	6.630	898	3.51
1885/86-ban	7.460	971	13.0
1886/87-ben	7.320	796	10.9
1887/88-ban	8.968	728	8.1
1888/89-ben	8.897	705	7.9
1889/90-ben	9.429	670	7.1

Ha a tornászati alól fölmentetteket kerületek szerint vesszük szemügyre, azon figyelemre méltó jelenségre akadunk, hogy a legszegényebb nép által lakott Kőbányán a fölmentettek száma legnagyobb, másrészt azonban tapasztalható, hogy az 1884/85. és 1885/6. tanévekben a legvagyonosabb városrészben is, a IV. kerületben, a fölmentettek száma feltűnő nagy volt. Az utolsó években azonban a belváros már a legkedvezőbb viszonyokat tüntette fel e tekintetben, úgy, hogy még az V. kerület is túlhaladta. Tekintve azt, hogy a fölmentések száma általában minden kerületben az utóbbi években határozottan csökkenő irányzatot vett, ez kiválóan annak jeléül tekinthető, hogy a tornászati iránti kedv mindinkább fokozódik, s hovatovább érvényre jut azon meggyőződés, hogy a gyermek egészséges fejlődésének alapfeltétele a rendszeres testedzés.

A következőkben adjuk az egyes kerületek arányszámait. Felmentetett ugyanis:

		1884/5	1885/6	1886/7	1887/8	1888/9	1889/90
		t a n é v b e n					
Az	I. ker.	21.4%	22.6%	13.1%	9.0%	7.7%	5.6%
A	II. »	10.2 »	13.8 »	15.5 »	14.0 »	12.0 »	7.9 »
A	III. »	17.5 »	12.7 »	13.9 »	9.8 »	10.0 »	7.3 »
A	IV. »	23.6 »	15.0 »	4.7 »	3.0 »	4.5 »	2.7 »
Az	V. »	8.0 »	6.5 »	5.2 »	3.1 »	2.9 »	2.1 »
A	VI. »	8.7 »	8.6 »	7.3 »	5.6 »	5.1 »	5.3 »
A	VII. »	8.1 »	9.5 »	8.8 »	7.3 »	10.3 »	6.1 »
A	VIII. »	11.6 »	13.7 »	13.2 »	10.4 »	7.8 »	7.3 »
A	IX. »	11.8 »	11.5 »	8.6 »	6.6 »	4.9 »	4.4 »
A	X. »	43.5 »	37.9 »	30.0 »	30.8 »	33.3 »	32.0 »
Az egész városban		13.5%	13.0%	10.9%	8.1%	7.9%	7.1%

Ha azt keressük, hogy mi okozza legnagyobb részben a fölmentéseket, úgy erre a 3. sz. tábla adja meg a feleletet. Látjuk abból, hogy a legtöbb tanuló általános testi gyengeség (20.5%), szembántalmak (13.9%) és vérszegénység (13.4) következtében mentetett fel a tornászati alól.

A fővárosi elemi iskolák tornaköteleseinek az 1889/90 tanévben történt vizsgálatának kimutatása, kerületek szerint

(A tisztii főorvosi hivatal kimutatásai alapján.)

Kerület	A torna- tanuláshoz kötelesek száma	Felmentettek		Tornára al- kalmatlanok száma	Tornára al- kalm. sok összege
		szertornászás alól	egészen		
I.	1.062	31	29	60	1.002
II.	1.004	43	36	79	925
III.	682	38	22	60	622
IV.	327	—	9	9	318
V.	622	8	24	32	590
VI.	1.501	35	59	94	1.406
VII.	1.364	31	66	97	1.269
VIII.	1.800	36	77	113	1.693
IX.	784	3	32	35	749
X.	276	82	9	91	185
Összesen	9.420	307	363	670	8.759

A torna alóli felmentés okának kimutatása.

Kertlet	Csonbá- talmak	Angol és görénykör	Görénykör elgörbülés	Izleti bajok	Verszegény- ség	Szeret sziv- baj	Alt. i. testi gyengeség	Legz. szerv- bántalmak	Sérvek	Fülbántal- mak	Szembántal- mak	Idegbajok	Egyéb bántal- mak	Összesen
I.	7	8	4	1	12	3	3	6	4	—	4	6	2	60
II.	6	12	4	9	14	3	16	2	3	4	6	2	—	79
III.	10	4	2	—	3	1	6	—	7	—	24	—	—	60
IV.	2	1	1	1	1	—	2	—	1	—	—	—	—	9
V.	2	3	6	—	4	2	8	—	4	—	—	1	—	32
VI.	6	4	4	4	9	4	10	4	5	1	39	1	3	94
VII.	12	8	4	10	4	4	31	1	11	3	3	—	—	8
VIII.	12	8	5	18	3	8	16	2	10	2	16	4	9	113
IX.	3	7	2	1	10	—	10	1	—	1	—	—	—	35
X.	2	1	—	1	30	5	35	—	1	—	1	—	—	15
összesen	62	56	30	45	90	30	17	16	46	11	93	14	40	670

A tornatanárok életbiztosítása. Lapunkban több tornatanár felszólalt már oly czélból, hogy a biztosító társaságoktól a tornatanárok részére kedvezményes föltételeket kellene kérni ugy életbiztosításra, mint baleset elleni biztosításra. E felszólalások örvedetes eredményeként közölhetjük, hogy a „New-York életbiztosító társaság” budapesti igazgatója Dr. Arányi Miksa (az ismert író) azt az értesítést küldötte szerkesztőségünkhöz, hogy ő hajlandó a magyar tornatanároknak azt a kedvezményt nyújtani, hogy a fizetendő illetéktől leszámítja az ügynöki osztaléknak megfelelő összeget. Bővebb fölvilágosításról hozzá (Budapest Deák-Ferencz-tér 1.) kell fordulni akár levélben akár személyesen.

A tanszerkiállítás, melyet Kozacska Tivadar tanár elnöke alatt az orsz. tanitógyűlés rendezett a köztelken ránk nézve is igen érdekes, an ennyiben Oheroly János tanító képezdei tanár felügyelete alatt tornaszereknek egész gyűjteményét állította ki, különösen meglepő szépek a következő szerek: Ló, bak, rohamdeszka, ugrásmérő, botok, buzogányok. Minden szer erős, de e mellett szépen van kiállítva. — Most jöttem haza nagyobb körutamról, s alkalmam volt látni, több vidéki iskola tornaberendezését. Valóban e szerekhez hasonlítva a legtöbb nyomorult férczmunkának tűnik fel. Oheroly itt a fővárosban már több tornatermet szereltetett fel, melyek mind mintaszerűek. Nagyon helyén volna, hogy az iskolák berendezéseiknél az ő mintáit választanák példányképül.

A temesvári torna-egylet szept. 15-én újra megkezdte a nyári hónapok alatt szünetelt tornászatot. E naptól fogva minden héten háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken esti fél 7 órától 8-ig tornászot lesz az egylet helyiségében, a m. kir. állami főreáliskola torna-termében. Az egylet ezenfelül az idén még külön vivó curzust is rendez, melynek vezetésére megnyerte Müller ismert tornatanárt és vivómestert. A vivócurusra jelentkezhetni dr. Tötössy Géza egyleti alelnöknél vagy Lendvai Miklós egyleti titkárral.

USZÁS.

Augusztusi amateur uszó versenyek.

Fővárosi sport egyleteink hagyományos aluszékony-sága mellett a rendszeres uszóversenyek már a feledékenység homályába látszottak merülni, midőn lapunk buzgó belmunkatársa Barátosi Porzolt Gyula ur ki néhány év előtt Balogh Bódog és Schwanda Gusztáv társaságában Vácztól Pestig 6 óra alatt leuszott és a ki a „Nemzeti uszoda” jobb uszóival több éven át rendezte az Ó-Buda Budafoki társas távuszásokat, uj életre galvanisalta tetlenül sülkerező uszó erőnket és a rövid idő alatt f. é. aug. 16-án 23-án és 30-án megtartott amateur uszó versenyek verseny bíróságának élén mint elnök rapilapjaink által is kiemelt feltetlen szép és közhasznu sikereket ért el. Elhanyagolt uszó sportunk fellendítésével nemcsak ifjuságunk megizmosítását és a nemes vetelkedési kedv általánosítását érvük el, hanem — mint a korcsolyázással — nagy mérvben elősegítjük a már égetően sürgős társadalmi amalgamisatióknak az Isten szabad ege alatti üdvös keresztül vitelét. És az e téren már rég mtködő belmunkatársunk igen jól számított, midőn az „első amateur női uszó versenyt” 20 tagu bájos gárdájával rendezte, mert biztosra vehette azt, hogy a mely ügynek a nőket sikerül megnyernie, annak ipse facto diadalmaskodni kell! Előre hát csüggedés nélkül most már erősen várjuk „a magyar uszó egylet” megalakítását.

A 3 uszóverseny elseje a Beitsler-féle „Nemzeti uszoda” hatalmas kosarában folyt le. A Jury állott Porzolt Gyula elnöke alatt Donáth Sándor és Spitzer Pál urakból. (Ez utóbbi kitünő gyors uszó.) Indító volt a sokoldalú és az ifjuság által leginkább szeretett Petzke Lajos uszómeister. A 36 méteres megnyitó versenyenél elsőnek Bernstein A., 2-iknak Grausz érkeztek be. A küzdelem élénk volt, de a jó uszókból álló Bernstein család nem hagyta magát. A tél órai kintartó versenyenél az uszodát legtöbbször uszta körül a kis Auer Bertalan, pedig eleinte mindenki a nálánál magosabb és izmosabb Wachsmannra fogadott volna. Auernek jobb és gyakorlottabb tudó gymnastikája van. A hát on uszásnál első lett Auer Bertalan. A hát on uszás a Nemzeti uszodának par excellens styl uszása, mert itt Petzketől roppant sokat lehet tanulni. A gyermek versenyenél első Weicselbaum, második a majd mindig víz alatt uszó Smolka, ki ha megnő mű uszó lehet. A correct uszás aesthetikai tiszteletdíját gyönyörű tempoival Wachsmann Henrik vitte el; az ugrás versenyenél correct és merész fej, ablak és vichser ugrásaival ugyancsak Wachsmann győzött. (Itt versenyen kívül excellált Petzke Rezső, Hercules, salto és complicált trambolin s emelet ugrásaival.) A gyors uszásban Drucker Gyula nagy tételönnyel elsőnek ért be. A búvár versenyenél Fuchs 1 p. 28 mp.-ig maradván a víz alatt jól kiérdemelt tapsok között győzött. Ily fiatal erőtlől respectabilis record. (A hécsi Ronacherben egy fiatal angol professionalista 2¹/₂ percig maradván a víz alatt.) A víz alatti táv uszásban Drucker Gyula győzött. A víz taposás érdekes versenyében, (az első ki a kezeket folyton kintartva legutóbb érte a czélig) első tett a kis Smolka. A vigaszverseny győztese Fürst. Az izléses tiszteletdíjakat a Jury elnöke a győzteseknek budító szavak kíséretében kiosztván, a lelkes ifjuság öt vállára kapta és zene szó mellett élvezte.

A „Nemzeti uszoda“-ban aug. 23-án d. e. 10 órakor jótékony célra megtartott első rendszeres és nyilvános női uszóverseny volt azonban kétségkívül a főváros saison mortjának és nyári sport életének legérdekesebb és legegészségesebb mozzanata. A Jury Porzsolt Gyula elnöklete alatt az ügybuzgó Reif Róza urnő és a remek vizugrásai és műkorcsolyázásáról híres Balogh Amália k. a.-ból állott. (Balogh Bódög kitűnő athléta tornászunk nővére.) A bájós versenyrendezés állott: Szerényi Irma, Weiszmann Berta, Auer Terka, Langsfeld Róza, Reich H. Gizella, Weinberger Paula, Donáth Szidi, Lázársfeld Lujza és Irma, Zeisler Hermina, Rosanzweig Vilma és Gizella, Beitser Gizella, Maerycsák Irma és Ilona, Staller Natália, Engel Janka és Horváth Miczi kisasszonyokból. Verseny titkár Feisler Hermin. Indító Petzke Lajos uszómeister. Igen természetes, hogy a díszben állott uszodát a legszebb hölgykoszoru övezé, köztük a „Nemzeti Casino“ és az arany ifjuság színejava. Ott volt a bécsi uszóegylet megteremtője Silberer Viktor kisfiával; a magyar lovaregylet bírója Ernst és a fő startere is jelen voltak. Vig cigány zene mellett kezdődött a Nadjádok és Syrének küzdelme, festői fürdő Costeumekben startoltak a kezdők versenyénél: Kovácevits Miczi és Weisz Etel, győzött az elől nevezett.

A gyors uszásban (Handicap) egy méter tételny mellett győzött Mayercsák Ilona, 2-ik lett Fischer Teréz, (3 évvel idősebb és fél fejjel magasabb uszónő.) A hátón uszásban indultak: Mayercsák Ilona, Staller Natália, Waldbauer Mariska, Pfeiffer Ilona és Czobor Irma, remek küzdelem után győzött Mayercsák Ilona, 2-ik lett Waldbauer Mariska.

A viztaposás versenyében neveztek és indultak: Fein Matild, Jocks Flóra, Mayercsák Irma, Gätzer Irma és Pfeiffer Ilona, első lett Fein Matild, 2-ik Mayercsák Irma; Fein Matild bámulatos nyugodtsággal küzdött a sebes áramu vízzel, de csak erősebb izmainak köszönhetette hogy a kitűnő uszó és jóval ifjabb ellenfelét legyőzhette.

Az ugrás versenyben neveztek és résztvettek: Mayercsák Irma, Fischer Teréz, Staller Natália, Jocks Flóra és Langsfeld Róza. Első győztes a sok oldalú Fischer Teréz, 2-ik a mindig elegansul ugró Mayercsák Irma. Jelesebb ugrásaik közül kiténtek a 3-d emeleti hercules és bomba ugrásokkal. A buvárversenyben 1-ső Fischer Teréz, 2-ik Langsfeld Róza.

A correct uszásban első Staller Natália, 2-ik a kis Bernstein Vilma. E versenyben résztvettek még Fein Matild, Pfeiffer Ilona, Bloch Katioka, Jocks Flóra és Czobor Ilona, de végtelen csendes és fél álló tempóikkal nem igen váltak uszó mestereiknek dicsőségére. Az egyetlen Staller k. a. uszott correct szép hosszú és elasticus tempókkal: vállait teljesen kitüntetvén, egyttal láttatni engedé ideges lábainak „kiadó“ és harmonicus ütemeit. A sugar növesű fiatal győztesnél előtt igen szép jövő áll.

Gyönyörű uszó párt képeznek a Mayercsák nővérek, kik ha kissé jobban fogják tudni ifju tüztiket fékezni és erőiket központosítani, hasonlóan félelmes ellenfelek lesznek. Az egyes versenyek között tréfás uszó produktiók tartattak, melyeknél a híres távuszó Petzke Klárka és a Bernstein Vilma arattak tapsokat; az uszoda magos hidjáról beugrott Vilmácskát teljes utcai toalettben utána ugrott Klára nénikéje az öreg anyóka kétségbe esett uszási imitációja mellett nagy derűtséggel közölt mentette ki; a 3-ik emeletről egymás hátán ugráltak le stb.

A „nemzeti uszoda“ legelső és legremekebb uszó-nője azonban kétségkívül Péczely Etelka, ki merész fej és complicált műugrásaival és hatalmas erejű felfelé

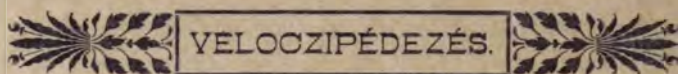
uszásával a keztyűt igen sok férfi győztesrel fel merné venni. Az uszó mesterek lányai között Frats Helén is jeles uszónak és ugrónak bizonyult.

A folyton élénk változatossággal tartott versenyeket az izgató buktatásokkal járó „vizi ütközet“ fejezte P. E.—a bájós győztes és versenyrendezőnk eltetésével osztotta ki. A „Nemzeti uszoda“ hölgyei élükön természetesen Reitszer urral és kedves Gizella leányával az uszó sportkedvelő tulajdonosaival, örömmel elhatározták hogy az „uszó egylet“ mielőbbi létesítése érdekében legközelebb egy uszó bált fognak rendezni.

Aug. 30-án este 8 órakor villany világítás mellett tartatott meg a 3-ik nagy amateur uszó verseny a Szent Lukács fürdő nagy vöslai uri uszodájában. Hely szűke miatt az első éji versenyről fájdalom ezuttal csak annyit írhatok, hogy daczára a beállott viharoknak és metsző éjszakai szélnek a „Nemzeti“, „Scholtz“ és „Bodnár“-féle valamint a „Császár“ és „Lukács“ fürdők uszodáiból tobórozott legjobb uszóink egy óra lefolyása alatt a teljes programot végig uszták. A Jury állott P. Gy. elnöklete alatt Luby Sándor a „Pesti Hirnap“ sport chroniqueurje és Gyulai Samu jeles uszónkból. Válogatott sport közönség előtt vonultak ki a fehér burnusos versenyzők a gőzfürdő meleg corridórjából, hogy zeneszó mellett megkezdjék remek feivonulási és csapatolási manővereiket. A haladott uszók mügyakorlataiban nehéz lett volna az első díjat megállapítani mert Balogh Hugó, Stobbe Fer., Müller Dávid, Spitzer Pál, Tomcsák Gusztáv, Schnürmacher Zsigmond, Elkei Toni, Totis Lajos és a többi jelesebbnél jelesebb tornász és athléta uszóink a villany kísérteti fényénél valóságos Delphinek játékát végezték a miniatúr Quarneróban. A sportszerű szigorral betartott versenyekről legközelebb Verseny után vigbanquette és még vigabb uszó bált fejezte be az augusztusi uszó ünnepeket.

A főkrokodil.

Átuszta a La Manche csatornát. Londonból jelentik, hogy Davit Dalton, amerikai uszóművész m. hó 17-én sikerrel keresztül vitte régi tervét, hogy a La Manche csatornát, mely Franciaországot elválasztja Angliától, a hátán fekvé keresztül uszsa. Dalton Boulogneba utazott és ott vasárnap d. u. 4 órakor a tengerbe ugrott és megkezdte kalandos uszútját. Egy hajó követte őt, hogy időről időre frissítőt nyújtson neki. Éjjel tájban elérte a Griznez fokot. Az idő szép volt, a tenger igen nyugodt, de a víz nagyon hideg volt. Időről időre Dalton körülbelül 10—10 perczet nyugodott a vízben. Végre hétfőn délután 3 óra 28 perczkor elérte Folkestone kikötőt, hol a parton összesereglett nagy közönség zajos ovatióval fogadta. De Dalton igen kimerült állapotban kötött ki. Majdnem eszméletlen állapotban vitték a szomszédos fürdőépületbe és mindjárt ágyba helyezték. Az ut Boulognetől Folkestoneig körülbelül 60 angol mérföld, melyet Dalton 33 óra és 30 percz alatt tett meg a hátán uszva. Henry Dunn, ki a hajón Daltont kísérte, a hatóság előtt esküvel kész igazolni, hogy Dalton az egész utat, kivéve az utolsó két mérföldet, hátán uszva tette meg. Dalton 38 éves erős, egészséges ember, ki már régóta foglalkozott azzal a tervvel, hogy a csatornát hanyat fekvé átussza. Ez volt különben a leghosszabb vonal, melyet eddig a csatornán átusztak. Eddig mindössze is csak Webb kapitány uszta át a csatornát Dover és Calais között 54 $\frac{1}{4}$ óra alatt Webb kapitány tudvalevőleg néhány év előtt a Niagarába fult.

VELOCIPÉDEZÉS.

Velocipéd verseny Dániában.

Kopenhága, 1890. augusztus 18-án.

Dániában való tartózkodásom alatt volt alkalmam a fővárosban székelő dán bicycle club versenyt végig nézni; f. h. 17-én d. u. 1/25-kor vette kezdetét az érdekes verseny. A club versenypályája a mi fogalmunk szerint igen messze van a várostól, amennyiben 32 percig kell menni. Kellemesen érintett a szép versenypálya szemlése, melyet a club titkárával végig jártam. Hossza 333.3 méter úgy hogy 3 kör 1 kilométer tesz; szélessége 6 méter és a két körfordulatnál a pálya külső fele úgy van megemelve, hogy a legmagasabb pontja 1 1/2 métert tesz ki. Első látásra igen merésznek tűnik fel eme magasztás, de némi utánszámítással meg lehet győződni, hogy a sebesség és a körfordulat tekintetbe vétele mellett a magasztás épen nem tulságos. A pálya öreg szemű homok és apró kavicsokkal vegyült cementpor vegyülekkel van késítve, úgy hogy igen kellemes rajta a velocipédezés. A bírói páholyal szemben nagy tribün emelkedik melyben az öltöző is el van helyezve; van továbbá két kis épület, hol csinos leányok frissítővel szolgálnak, — és egy körépitmény az igen hevesen működő totalisateur számára; utóbbinak tetején játszik a cülineres urakból álló zene.

Az érdeklődés a velocipédsporthoz iránt igen nagy nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is; még igen jól emlékszem a többször végig nézett nagy bécsi versenyekre, hol a közönség egy harmada géppel jött ki a versenyterre és ime itt, a zord északi vidéken azt kellett látnom, hogy alig maradt 200 ember, kik gyalog jöttek ki a versenyt végig nézni. S a mi különösen feltűnő, az a hölgyek előszeretete a háromkerék iránt; vagy magányosan mennek, vagy kettős gépen egy barátjával vagy férfi ismerőssel. Ha mind ez már arra készítette elő, hogy majdnem tisztán sportközönséggel fogok találkozni, úgy mégis meg voltam lepve azon érdeklődéstől, melyet a verseny alatt tapasztaltam; bal kezükben órát, programot és ceruzát tartva, jobb kezük kendőt lobogtat az iránt, a ki szép magatartással kiérdemli azt. És ha végre igen szép a küzdelem, a hölgyek leoldják rózsáikat mellükről és a pályára dobják a győző felé, némelyik futam után a bírói páholy előtt tele volt hintve a pálya egész szélességében virágokkal, köztük egy-két igen szép bokrétaival. A titkár felvilágosított arról is, hogy a club évi versenyei sokszor 15—20 eljegyzéssel járnak karöltve, mert ha a mama megengedi leányának, hogy bizonyos győztes ismerősének bokrétaát dobjon akkor az illető meg is kapja a leányka kezét — ha megkéri! Tehát a virágdobásnak vége nem mindig házasság, — de kezdete mindig győzelem, és ezért oly heves küzdelmeket lehetett látni, mielőtt a zord észak fiaiál nem vártunk volna.

Az indítás rendszeresen repülő starttal történik zászló-lendítéssel és csak a térelőnyversenyeknél használtatik a pisztolylovás; a még megteendő körök száma a bírói páholytól mutatják a versenyzőknek, az utolsó kört csengettyű jelzi. A bíró mögött két időmérő áll, kik az ő szavára állítják meg óráikat; az elért idő a verseny végén függesztetnek ki. Következő eredmények értek el:

I. Nemzetközi 1 ang. mfd. = 4 1/5 kör; díjak arany, ezüst érem és tiszteletdíj harmadiknak, ha az 1. beérkező 2:45 belül érkezik meg, — különben ezüst és bronz érem. Nevezve voltak a londoni, christiániai és

kopenhágai clubok tagjai, indultak Henie (Christiánia) Bauer és Hummelgard (Kopenhága). Heves küzdelem után Bauer első 2:57 2/5 alatt.

II. Dán velocipedisták versenye 3000 m = 9 kör, két díj; nyitva csak olyanok számára kik aug. 17-éig még 1 díjat nem nyertek. Indultak heten, ezek közt hatan a Danok Bicycle Club tagja, és egy Nyborg Cycle clubtag. Igen érdekes verseny, jó végküzdelem és bukással vegyes futam után első Lauritzen 5:38 alatt.

III. Angol urak tiszteletdíja, 3 ang. mfd. = 14 2/5 kör. Négyen indultak nagyszerű és sokat ígérő futammal; egy csapatban voltak mindég s csak Bauer és Rubow versenyeztek egymás közt az első díjért. Remek végküzdelem után Bauer első lett s utána jöttek Rubow, Hansen H. és Hansen V. Utóbbi azonban tiltakozott a verseny ellen, azt mondva nem tudott előre jutni, mert utja el volt zárva. A bíróság a verseny ismétlését rendelte el, a VI. pont után meg is történt. Hansen H. nem vett már részt, úgy hogy csak Bauer, Rubow és Hansen V. indult; a protestáló Hansen rossz harmadik lett, míg Bauer és Rubow közt holt verseny volt! Ezt egy legközelebbi napon fogják eldönteni.

IV. Pontverseny 3000 m = 9 kör, győztes ki legtöbb-ször megy el mint első a célnál; két díj. Változatos versenyvel első lett Nathausen 5:55 alatt, utána jött Gormsen és Groth.

V. Skandináviai díj. 5000 m = 15 kör. Hárman indultak, köztük a ké' kitűnő versenyző Henie és Rubow. Henie kezdettől fogva mindég apró spurttal szorította Rubowot s néhányszor fel is jött első helyre. De legvégén Rubow úgy előre tört, hogy Henie 2 méterrel elmaradt. Első Rubow 9:29 1/5 alatt.

VI. Nemzetközi tandem verseny 2000 m = kör két díjjal. Indul két pár, u. i. Bendizen és Goldschmidt urak, továbbá Petersen úr és Jörgensen kisasszony!! Először volt alkalmam nyilvános versenyenél hölgyet miut versenyzőt föllépni láthatni s mondhatom nem tett rossz benyomást; a kisasszony tetőtől talpig feketébe volt öltözve, vállán a szokásos versenyszalaggal. A verseny sokkal discretebb képet nyújt, semmint gondolni lehetne, hacsak azt nem lehetne idegenszerűnek mondani, hogy a mögötte ülő úr az erősebb szorításnál fejét a kisasszony vállára hajtá. A verseny igen szép volt; kezdettől fogva vezetett a vegyes pár és előnyüket igen erős szorítás dacára mindvégig meg is tartották. Első Jörgensen k. a. és Petersen úr 3:45 alatt.

VII. Handicap térelőnyvel, 4000 m = 12 kör. A térelőnyök következők voltak: Henie, Hummelgard 75 m; Samson 100 m; Lauritzen 150 m; Nathausen 175 m; Petersen W. 200 m; Crott 225 m; Gormsen 325 m; Petersen úr és Jörgensen k. a. 333 m. A verseny kezdettől fogva nagyon heves volt; a jobb versenyzők mindinkább előre jutottak s az eredmény: első Hummelgard 7:15 1/5 alatt, második Henie, harmadik Petersen W.

VII. Nemzetközi főverseny 10,000 m = 30 kör. Hölgyek díja. 2. és 3. díjjal. Öten indultak; a rendkívül szívós fiatal christiániai Henie igen gyors hajtásra kényszeríté tártait és nem engedett 25 körön át semmiféle más gépet könnyű biztonsági gépe elé, míg az erős Bauer, Hansen H. és Rubow tartották erejüket. A 26-ik körben Bauer és Rubow ördögös sebességgel előre rontanak követve Hansentól; Henie ezt a hirtelen és óriási spurttal már nem bírta ki s elmaradt úgy hogy a nap legszebb díjáért való küzdelemben első Bauer 19:50 alatt, második Hansen és harmadik Rubow maradt.

Majdnem 8 óra volt, midőn a versenynek vége lett;

ezután következett a díjak kiosztása a közönség lelkes ovációja kíséretében. Fél órai vasuti utazás után ismét Dánia gyönyörű fővárosában voltunk, hol este 9 órakor banketthez ültek a clubtagok és sportkedvelők a hölgyekkel együtt.

Schwanda Gusztáv.

ATHLETIKA.

Magyar atletikai club.

A „Magyar Athletikai Club“ ezen régi jó hír névnek örvendő magyar sport egyesület — mely csak az imént adta ki általunk is méltatott múlt évi működésének eredményéről szerkesztett jelentését — ideai működését f. é. szeptember hó 15-ével kezdi meg, újonnan épített, s minden kényelemre berendezett helyiségeiben a „Nemzeti Lovardában,“ hol belépésre jelentkezhetni naponta d. u. 5—7 óra között.

Alapító tagok egyszer s mindenkorra 200 frtot fizetnek, vzgy pedig ezen összegnek 6% kamatát. Rendes tagok évi díja 20 frt, mely 4 részletben fizetendő.

Hogy megkönnyítessék az egyetemi ifjúság tömeges belépése, különös kedvezményképen 12 frt tagdíjat fizetnek 6 részletben, s élvezik az összes tagok jogait s kedvezményeit, sőt — a mennyiben szükséges — mérsékelt díj fizetése mellett — még vívószerekkel és szerelvényekkel is ellátatnak.

Naponta 2—2 órai iskola előadás tartatik. Kard, vitor és ököl vívásban Halász Zsiga vívótanár, valamint a tornázás minden ágában és a szabad atletikai gyakorlatokban Zsingor Mihály torna tanár által.

A felvételek felett az igazgató választmány dönt. Első felvételi ülés e hó 10-én fog tartatni.

Minden felvilágosítást készséggel megad a club-irodája.

Schwanda Gusztáv kiváló atletánk mint haditegyszerzeti mérnök a „Kronprinz Rudolf“ hajón gyönyörű utazást tesz. A „Kronprinz Rudolf“ ugyanis hajórajunk több más hajójával együtt Németországba utazott, hogy a német hajórajnak visszaadja mult évi pólai látogatását. Erről a nevezetes politikai eseményről a napisajtó sokat írt. Nekünk pedig alkalmunk van derék atletánk tollából a külföld sporteredményeiről eredeti cikkeket közölni, melyek egyikét lapunk más helyén találják olvasóink. Nagy utjáról Kieftől aug. 24-ikéről hozzánk intézett leveléből érdekesnek tartjuk a következő részleteket közölni: A „Kronprinz Rudolf“-fal jul. 21-én reggel 6-kor hagytuk el a pólai kikötőt. Jul. 28-án Gibraltárban voltunk, honnét egy kirándulást tettem Afrikába. 31-én elmentünk onnét és aug. 5-én Porthmoutba értünk, hol épen a nagy regatták tartattak. Gyönyörű látványt nyújtott a leghiresebb angol Yachtok gyülekezete: Thistle, Valkirie, Yarana, Sunbeam stb. Majd Cave-sba mentünk (Wigh szig.) hogy a walesi herceget és az angol királynőt üdvözöljük F. hó 13-án elhagytuk Angliát s 16-án Dániában voltunk, Kopenhága fővárosban. Ünnepeyről ünnepeyre menve, f. hó 22-én elhagytuk a dán fővárost és 23-án Kielbe értünk. Itt két 2—3 hétig maradtunk; elmenve, érinteni fogjuk még Cherbourg, Lissabon, Cartagena és Palermót. A gyönyörű utazás végeztével hőza jövök rövid szabadságra.

Vívó terem megnyitás. Fodor Károly műegyetemi vívótanár f. é. szeptember 1-én délben válogatott sport közönség előtt nyitotta meg Koronaherceg-utcai elegans vívótermet. (Salon fürdő terem, női termek.) A mult évben eltört 600 kard pengével kardok, fegyverek és

pajzsokkal diszitett főteremben 20—25 jó vivópár manschetta és assout-vívással kezdé meg a sokat ígérő sport sasonit. Fodor bemutatta Jules Micheaux tranccia vívó mestert, kit a hires párisi maestro Ruze küldött hozzánk hogy a pár excellent magyar kard vívást eltanulja. Micheaux 3 leccze alatt Porzsolt Gyulával begyakorolta a fleuret vívás „grand salue-ját“, melyet először mutattak be hazánkban. A minden nyilvános mérkőzést megelőző elegans productiót élénken megéljenezték. Fodor Károlyt mint halljuk a „Mentő egyesület“ és a „Franczia-kör“ is vívó mesterökül fogják kinevezni.

LÓSPORT.

A lovaglás az iskolában. Mint értesülünk, a budai Ferenc József finevelő intézetben a közoktatási kormány a testedző gyakorlatok közé be fogja venni a lovaglást is s talán már a jövő esztendőben rendszeren lovagolni fognak tanulni (esetleg a Nemzeti lovardában) a felsőbb gymnasiumi növendékek. Tudvalevőleg ez intézet czéjja főuri családjaik tagjait a bécsi Theresianumból s a kalsburgi jezsuita internatusból haza csábitani.

— Vasárnap f. hó 7-én lesz tefutva a bécsi turfón a Nagy freudenauai handicap és a Critérium. Az elsőben *Weather, Vncina, és Pistache*, a utóbbiban *Nac Intosch és Hippokrenea* a jelöltjeinek.

A SPORT VILÁGBÓL.

Turista sport. Vezető (egy turistához, kit két leánya kísér) Itt van, uram, a hely, hol az ismert Uri nevű hegyászó lezuhant.

Turista: Itt lenne? Lehetetlen! A hely innét két órányira fekszik. A mult évben nekem már ön megmutatta a helyet, honnét a hegyászó lezuhant.

Vezető (előzékenyen): Igaza van, uram, de azt hittem, hogy kisasszonyának odáig messze lenne.

— Biztos vadászat. A doktor lő és hibáz.

— Doktor: Az ördög vigye ezeket a nyulakat! Most nagy-szerűen czéloztam s egy se fordult föl.

— Vadász: tudja mit doktor? Irjon nekik valami orvosságot, az majd használ.

— Halászat. A feleség a csónakban ül es halászik.

— Férj: Fogtál e már valamit?

— Feleség: (mérgesen) Semmit. Ez igazán boszantó.

— Férj: Azt hiszed, halat is olyan könnyű fogni, mint férjet?

— A lövöldében. A díjlövészetnél egy lövész a czéltábla balszélére lő. Restelkedve mentegelődzik:

— Egy kissé balra ment.

— Nem az a baj — vigasztalja a főlövész-mester — csak a czéltábla áll egy kissé — jobbra.

— Turistanő. Férj és feleség a hegyek között mászkálnak.

— Férj: Nem értelek kedves Vilmám, olyan nehézkesen lépkedsz. Nézd Kóvárynét, ő úgy szökdel sziklaról a másikra, mint egy zerge.

— Feleség: Könnyű neki, az ő cipője zerge-bőrből van, az enyém pedig csak disznó-bőrből.

Kiadja: HÓDOSI LAJOS.

Előfizetőinknek, kik a lóversenyekre személyesen nem mehetnek, a «Herkules» kiadóhivatala (Kecskeméti utca 2.) közvetít totalizateur-fogadásokat.

Tornatanári pályázat.

A brassói m. kir. állami főreáliskolánál az 1890/91. tanév elején betöltendő tornatanítói állomásra ezennel pályázat hirdettetik. Ez állomás 500 frt évi fizete élvezetével van összekötve. A pályázók a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz címzett folyamodványukat, melyben életkoruk, valóságuk, családi állapotuk, hadkötelezettségi viszonyuk, nyelvismereteik és tanulmányaik tornatanítói képesítésök eddigi netáni szolgálataik okmányokkal igazolandók, ha szolgálatban vannak elöljáróságuk útján minősítvényi táblázattal, különben közvetlenül a nagyszabeni tankerületi főigazgatósághoz f. évi szeptember hó 10-ig tartoznak beküldeni.

Kelt Budapesten, 1890. évi augusztus hó 6-án.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium.

KARLSBADI

czipő-külön-

legességek.

Kajári
Dezső

Budapest, Dorottya-utca 8. szám a.

Ajánlja legdusabb választékban

férfi-, női- és gyermek-czipő-árúit

séta- és promenade-czipőket

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel:

Regatta-, velocipedező-, turista- és hegymászó
tornaczipőket, vadász csizmákat

mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részére
ugymint **Legujabb openkát vagy boeskorokat,**

világos bőr- és gummitalpu czipőket

nagy választékban raktáron tart.

Vidéki megrendelések mérték vagy minta czipő szerint leggyorsabban eszközöltetnek.

SCHUNDA VENCZEL JÓZSEF

csász. és királyi szabad.
udvari hangszergyára.

a magy. kir. operaház és a
nemzeti színház szállítója.

Vonó-, ütő-, réz- és fa-fuvó-hangszerek

Saját találmánya javított és szab.

czimbalmok pedállal és a nélkül.

Allaga-féle czimbalom-iskola I. és II. rész, u. m. több
átírat is nálam jelent meg és kapható.

Hangszer alkatrészek és hurok.

Budapest, magyar-utca 26. sz. (saját házában.)

LAWN TENNIS CZIPÓK.

Az összes sport-
nemekhez szük-
ségelt ruházati
cikkek u. m.

verseny és
fraining
INGEK.

nadrágok, sapkák és czipők legna-
gyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2-4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei.

FLANELL INGEK.

Előfizetési díj:
 Negyedévre . . . 1 frt.
 Félévre 2 frt.
 Éves díj 4 frt.
 —
 Egyes szám: 20 kr.
 —
 Hirdetések felvételnek
 a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség
 és
 kiadóhivatal:

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 2.

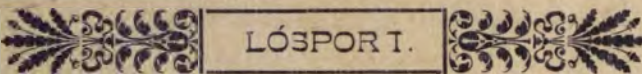
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Bérmegtelen leveleket nem fogadunk el.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet“, a „Balaton-Egylet“, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet“, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, a Budapesti Torna-Egylet, a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre“, a „Budapesti Sport-Club“, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet“, a „Debreczeni Torna-Egylet“, az „Egyetemi Athletikai Club“, „Első Magyar Vívó-Egylet“, az „Érsekújvári Vívó- és Torna-Egyesület“, a „Fertői Csónakázó-Társaság“, a „Győri Csónakázó-Egyesület“, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet“, a „Kolozsvári Athletikai Club“, a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet“, a „Főv. Vívó-Club“, a „Körmendi Athletikai Club“, a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet, a „Magyar-Ovári Torna- és Vívó-Egylet“, a „Magyar Velociped-Club“, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet“, a „Makói Torna-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Lévai Torna- és Vívó-Egylet“, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet“, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet“, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet“, a „Nemzeti Hajós-Egylet“, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet“, az „O-Becsi Kerékpár-Egyesület“, az „O-Budai Torna-Egylet“, a „Pannonia Csónak-Egylet“, a „Pécsi Athletikai Club“, a „Pozsonyi Hajós-Egylet“, a „Pozsonyi Torna-Egylet“, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet“, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet“, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Salgó-Tarjányi Vasparipa-Szövetkezet“, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club“, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet“, a „Szabadka torna-Egylet“, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör“, a „Szegedi Csónakázó-Egylet“, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Szegedi Torna-Egylet“, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet“ és az „Ujjdék kerékpár- (Bicycle-) Egyesület“, a „Pápai korcsolya-egylet“, a „Torontál korcsolyázó és hajós-egylet“, „Magyar sport-club“, „Szeged kerékpár-egyesület“, „Sportkedvelők köre“, „Veszprémi torna egylet“, „Tordai korcsolyázó-egylet“, „Budapesti Torna-Club“, „Zombolya atletikai club“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Budapesti őszi lóversenyek.

Az őszi lóversenyek a monarchia egyik felében az igaz megkurtítva, már befejeztettek, náunk pedig csütörtökön vette kezdetét az ez évben, — az eddigi szokástól eltérőleg, — nyolcz napi őszi meeting. Az igaz hogy meg is látszott az első nap versenyén a kezdet, sem a közönség. — értve alatta ugy az igazi sportsmaneket, mint a kíváncsi néző és mulatókat, — nem jelent meg a teljes számban, sem pedig a versenylovak nem voltak a startnál, az őszi versenyeken rendszeren látható szép számban, ennek tulajdonítható hogy a versenyek sem okoztak meglepetést, talán egy számot kivéve mindenütt a kedvencz futott be elsőnek; a totalisateur az osztalék fizetésnél csekély örömben részesítvén a nyerőket.

Az első napi futamok a hatvani 5000 frtos díjat leszámítva, különben nem is voltak nagyon csábítók, hogy jobb lovaink még ki sem heverve a bécsi versenyek fáradsalmait koczára tegyék renoméjokat eshetőleg tovább futó képességüket; lesz alkalmunk még a hátralevő hét versenynapon szép mezőnyökben lovaink jobbait küzdeni látni.

Második nap, Szept. 28.

I. Kétévesek eladó versenye. 1000 frt Tav. 950 m.

1. Zona 51 ¹ / ₂	6. Pajtás 58
2. Manrico 46 ¹ / ₂	7. Nábob 48
3. Clairvoyante 51 ¹ / ₂	8. Debut 46 ¹ / ₂
4. Softa 53	9. p. k. 51 ¹ / ₂
5. Courage 56	

II. Kétévesek államdíja 4000 frk. Tav. 950 m.

1. Bowist 53	3. Alfonso 60 ¹ / ₂
2. Number 13 56 ¹ / ₂	4. Babonás 54 ¹ / ₂

5. Fortély 54 ¹ / ₂	17. Softa 54 ¹ / ₂
6. Hösnő 53	18. Courage 54 ¹ / ₂
7. Botond 54 ¹ / ₂	19. Crossbow 54 ¹ / ₂
8. Csufondár 54 ¹ / ₂	20. Donizetti 54 ¹ / ₂
9. Menyasszony 53	21. Or-vlf 58
10. Aide toi 53	22. Fifi 55
11. Lauretta 53	23. Peccavi 55
12. Edelweiss 53	24. Hypokrene 56 ¹ / ₂
13. Ehrenmann 54 ¹ / ₂	25. Tableau 53
14. Hidalgo 54 ¹ / ₂	26. Benzur 58
15. Khalif 55 ¹ / ₂	27. Doña Diana 53
16. Sebes 56 ¹ / ₂	

III. Totalisateur Handicap, 4000 frt Tav 2600 m.

1. Villám 64	9. Merész 55
2. Titlan 62	10. Csalfa 54 ¹ / ₂
3. Arám 61 ¹ / ₂	11. Vuclna 53
4. Aranyka 60	12. Trudom 53
5. Pajzán 59 ¹ / ₂	13. Pusztabíró 53
6. Kalksburger 57 ¹ / ₂	14. Matamore 47 ¹ / ₂
7. Weather 56 ¹ / ₂	15. Wave it 45 ¹ / ₂
8. Pistache 55 ¹ / ₂	

IV. Eladó verseny 1000 frt.

1. Merry Lad 46 ¹ / ₂	5. Nábob 50
2. Szerző 46	6. Rusnyák 59 ¹ / ₂
3. Poraj 53	7. Donatio 50
4. Kislar-Aga 55	8. Árpád 53

V. Gátverseny-Handicap. 1000 frt. Tav. 2800 m.

1. Zona 51 ¹ / ₂	6. Pajtás 48
2. Manrico 46 ¹ / ₂	7. Nábob 48
3. Clairvoyante 51 ¹ / ₂	8. Debut 46 ¹ / ₂
4. Softa 53	9. br. Uechritz p. k. 51 ¹ / ₂
5. Courage 58	

VI. Welter-Handicap. 1000 frt. Tav. 1400 m.

1. Vép 68 ¹ / ₂	4. Sma'l-cash 58
2. Herre Kata 66	5. Mars 58
3. Nullight 61 ¹ / ₂	6. Safety 57 ¹ / ₂

7. Ophelia.....57 $\frac{1}{2}$	11. Kislar Aga.....52
8. Helena.....56	12. Georgine.....50 $\frac{1}{2}$
9. Landlord.....54	13. Royalist.....50
10. Saturn.....53	14. Labrador.....45

Jelöltjeink:

- I. Nábob. — Zóna.
 II. Tableau. — Alfonsó.
 III. Trudom. — Wawelit.
 IV. Rusnyák. — Árpád.
 V. Lovelace. — Schönbrunn.
 VI. Saturn. — Georgine.

Verseny eredmények.

Budapesti őszi löversenyek.

Első nap.

I. *Gödöllői díj.* (1000 frt. Táv 1600 m.) Első lett könnyen *Advance Flag*, 2-ik *Bravo*, 3-ik *Merész*. Tot: 35. Helyre fog: I. 25: 78. II. 25: 60.

II. *Eladó verseny.* (1000 frt. Táv 1300 m.) Első lett *Rusnyák*, 2-ik *Dunaföldi*, 3-ik *Trough*. Tot: 5: 9. Helyre fog: I. 25: 34. II. 25: 44.

III. *Hatvani díj.* (5000 frt. Táv. 1300 m.) Hat csikó közül feltartva első lett *Alfonsó*, 2-ik *Hósnó*, 3-ik *Nini*. Tot: 5: 29. Helyre fog: I. 25: 83. II. 25: 124.

IV. *Handicap.* (1500 frt. Táv 2000 m.) Első az „auf“ indulat *Aranyka*, 2-ik *Trudom*. Tot: 5: 9. Helyre fog: I. 25: 30. II. 25: 36.

V. *Wetter handicap.* (1000 frt. Táv 950.) Első *Nulight*, 2-ik *Saturn*, 3-ik *Valentia*. Tot: 5: 41. Helyre fog: I. 25: 94. II. 25: 67.

VI. *Másod oszt. eladó verseny.* (1200 frt. Táv 1300 m.) Győztes könnyen *Felhő*, 2-ik *Csendes*, 3-ik *Ideal*. Tot: 5: 17. Helyre fog: I. 25: 57. II. 25: 222.

Verseny-naptár.

Budapesti őszi Meeting: 28, 30 szept. 2, 5, 7, 9, 12 okt.

Bécsi októberi Meeting: 16, 19, 21, 23, 26 okt.
 Pardubitz október 30-án.

ATHLETIKA.

A „Szabadkai-Torna-egylet“ és az „Achilles-Sport-Egylet“

1890. aug. hó 3-án tartotta meg ez évi országos torna és athletikai versenyét szép számu közönség jelenlétében:

A verseny-bizottság következőleg alakult meg. *Elnök:* Vermes Lajos bajnok. *Jegyzők:* Szvoboda Lajos és Létmányi Miklós. *Pénztárnokok:* Bauer Adolf és Tübits Miklós. *Ellenőr:* Petonszky József. *Időmérők:* ifj. Jakocsics Imre, Frankl István. *Térmérő:* Mácskovits Titusz. *Erőkiigyeztető:* Georgovits Szredője tudor. *Indító:* Tomcsák Gusztáv. A versenyen képviselve voltak a „Budapesti Kerékpáros-Egyesület.“ a Budapesti „Magyar Test-

gyakorlók Köre.“ a fővárosi „Sport Kedvelők Köre.“ a Budapesti „Egyetemi athletikai-Club.“ a „Hódmező-Vásárhelyi Torna és Vivő-Egylet.“ a „Szegedi Kerékpáros-Egyesület“ stb. A versenyek lefolyását nagyban emelte a vidéki tornászok jelenléte köztük: Dr. Imre Józseffel, Dr. Draskóczy Pállal, Nagy Károlylyal, Dr. Dienes Kálmánnal, Bánhidly Istvánnal, Dosics Elemérrel, Kecskeméti Dániellel. A 15. km. bajnoki célversenyen *Rudics József* lett első 1 óra 32 p. 32 mp. alatt. Második lett *Sauer Henrik* 1 óra 32 p. 52 mp. alatt. A 15. km. (nemzetközi) országúti vasparipa versenyben ifj. *Dani Nándor* a „Sport-Kedvelők Körének“ tagja lett első 40 p. 25 mp. alatt, második lett *Markovics Miklós* volt bajnok jelölt 43 perc 48 mp. alatt, harmadik lett *Haris György* 47 perc 6 mp. alatt, negyedik lett *Huber Eugen* Gráczból. Jó erőknél bizonyultak még *Török Zoltán*, *Michnay*, *Gyula Honkó Béla*. Az 500 méteres gát uszásban kezdettől fogva vezetett *Balogh Hugó* az „Egyetem-Athletikai-Club“ tagja és első lett 8 perc alatt, második lett *Kánicz Henrik* a bécsi és vöslai uszodák többszörös győztese 8 perc 13 mp. alatt. A 300 méteres távuszásban rendkívüli erős küzdelem fejlődött ki. *Balogh Hugó* és *Tomcsák Gusztáv* a „Magyar Testgyakorlók Körének“ tagja között. Felváltva vezettek az erősen hullámozó habok között, ezen erős küzdelem *Tomcsák Gusztáv* győzelmével végződött, ki 42 perc idő alatt Európai recordot ért el, egy másodpercczel később érkezett *Balogh Hugó*, mint igen jó második, harmadik lett Gaál Dániel 46 perc alatt, a „H. M. Vásárhelyi T. és V.-Egylet“ tagja. A bajnoki veloczipéd versenyben ismét ifj. *Dani Nándor* győzött 1 óra 6 perc 2 mp. alatt, rosz második lett *Mathovics Miklós* 1 óra 7 perc 20 mp. alatt, harmadik lett *Haris György* 1 óra 8 perc 10 mp. alatt. Itt meg kell említenünk, hogy egy fürdő helynek, mint a milyen *Palics*, mely fürdőhely jó hírnévnek csak úgy felelhet meg, ha a fürdő igazgatóság, illetve a város hatósága mint gazda, a fürdővendégekkel szemben jó indulatát és a műveltség szabályait tartja szem előtt. A tornász ünnepély alatt ennek éppen az ellenkezőjét tapasztaltuk. Az előfordult kellemetlenségek még avval voltak telőzve, hogy a versenypályát a fürdő igazgatóság felásatta és így a veloczipéd versenyek eredményei a gyaloglók eredményei megett maradtak. A növendékek sikversenyében *Bobula Titusz* Budapestről lett győztes jó második *Péics József*. A bajnoki kardvívásban *Szathmáry Tihamér* a „H. M. Vásárhelyi T. és V.-Egylet“ tagja határozott fölényvel győzött. A verseny befejezése után magán mérkőzésben leverte *Rudány Felixet*. A 3 km. gyaloglásban 15 p. 31 mp. alatt első lett *Grünwald Mór* az „S. K.“ egylet tagja, második lett *Radics József* 15 p. 45 mp. alatt. A viadori ugróversenyben *Réty Pál* a „S. K.“ tagja 6 méter 50 cent. távol ugrással, 1 m 71 cm. magas ugrással, (az ugró deszka magassága levonva van) 2 méter 65 cm. rúd magas ugrással, 1086 erőponttal viadar jelölt lett. *Mathovics Miklós* 1074 erőponttal jó második. *Sajtos Sámuel* a „H. M. Vásárhelyi Torna és Vivő-Egylet“ tagja 1019 erőponttal jó harmadik lett. Kitűnően ugrottak még *Michnay Gyula* B.-Csabáról, *Jálmár József* Szabadkáról. Az 1609 méteres sikversenyben ismét *Réty Pál* a „S. K.“ tagja győzött 6 perc 3 mp. alatt, második lett *Ruttkay Vilmos* 6 perc 7 mp. alatt. A viadori korlát és nyújtó versenyben fel-tűnően nagy eredményt mutatott fel *Müller Dávid* (Budapestről) a „M. Testgyakorlók Körének“ tagja 853 erőponttal, második izben viadar jelölt lett, jó másod viadorjelölt lett *Ligethy Antal* 776 és *Bózsó János* 601

erőponttal jó harmadik lett, mindketten a „Szegedi Torna Egylet”-nek hoztak dicsőséget. A súlydobásban *Matkovics Miklós* 2 méter távolságból 310 cmtéert 17.5 kg. kigolyóval dobta át, a mi szintéu legjobb eredménynek tekinthető, jó második lett *Csavrák László* a „Zombori-Sport Egylet” tagja 290 cm. eredménnyel. A bajnoki korong (discus) vetésben a tavalyi eredmény nem éretett el. Győztes lett *Matkovics Miklós* 1680 cm. távolságból 4 méter magasságot vetett keresztül. Jó második lett *Peics János*, a versenyek végeztével társas vacsorára gyűltek össze a versenyzők és a nagy napot egy sikerült táncmulatság követte, melyen az athléták újból versenyeztek a palma elnyeréséért.

Tisztelettel

Nagybudafalvi Dr. Vermes Lajos,
egyl. alelnök.

A «Magyar testgyakorlók körének».

Szept. 21-én d. u. 3 órakor az ügétő versenyterén megtartott

IV-ik nyilvános viadala.

A Nagybudafalvi Vermes Lajos által alakított és az ő elnöksége alatt álló fiatal sport egylet óriási haladást tett, melyet 4-ik nyilvános viadalának 67 nevezése és 37 tényleges versenyzője és 23 felvonult veloczipédistája fényesen igazoltak; és a haladást köszönheti első sorban annak, hogy a már országSZerte unalmassá vált pedans német tornázás mellett a fősúlyt a szabadég alatti versenyekre és atletikai vetélkedésre fektette; másodsorban annak hogy kebelébe minden tisztességes ifjut minden vallás különég nélkül felvett és ezzel együtt a főváros társadalmi összeolvadásának hosszadalmas processusához gyakorlatilag údvősen hozzájárult.

A derék egylet lelkes működését a megalakított tekintélyes verseny bíróság és az ezrekre ment hölgy közönség elismerése, valamint napi lapjaink jóakarató közleményei jutalmazták. — Az egylet legszebb jntalma azonban az leend, ha egy két év alatt tagjainak és változatos viadalainak száma megkétszereződnek.

A versenybizottság elnöke a rokonszenves Baró Józsika Kálmán volt; versenybírákként fungáltak: Békeffy Károly, Mádéfalvi Istvánffy Gyula dr. Jászapáti Kaszás István. Barátosi Porzolt Gyula. Nagybudafalvi Vermes Lajos, egyl. elnök (nem volt jelen) és Wieman Bernát. A versenytikári teendőket az egylet lelke — Gálos Kálmán végezte. Időmérő: Philipovich Emil, bajnok. Indító: Donáth Sándor (egyl. alelnök). Témérő: Horner Ármin. Orvos: Dr. Moskovitz Ignác, egyl. orvos. valának.

A viadal győnyörű őszi időben zeneszó és az egylet veloczipédistáinak ünnepi felvonulásával kezdődött, a menet élén Totis Lajos egyleti kapitánynyal.

I. **Juniórok versenye.** (Zárt verseny.) 200 m. síkfutás. Versenyezhet oly tag, ki nyílt versenyben érmet nem nyert. Első beérkezőnek bronz érem. Neveztek: * Freund Sándor, egyl. egyenruha világoskék öv. Bernhart Béla, violaszínű test, sárga sapka. Schwarzenberg Zsigmond, egyl. egyenruha. * Kanitz Henrik, egyl. egyenruha, zöld szalag, fehér sapka. A *-el jelzettek indultak. Győztes: Kanitz Henrik. Második Freund Sándor.

II. **Távfutás.** Zárt verseny. Táv 3000 méter. Elsőnek ezüst érem, másodiknak bronz érem adatik. * Domenis Gyula, kék test, fehér sapka u. o. válöv. * Kanitz Henrik, egyl. egyenruha, zöld szalag, fehér sapka. * Mayer Géza, egyl. egyenruha. * Stettner Samu, egyl. egyenruha, vörösfekete sapka. * Steiner Lajos, fehér test, kék öv u. o. sapka Müller Dávid, fehér test. Győztes: Domenis Gyula, idő 11 p. 59 mp. Második: Steiner Lajos Idő 12 p. 05 mp. Harmadik: Mayer Géza Idő p. mp.

III. **Távol ugrás.** Nyílt v. Minden versenyzőnek a próbaugráson kívül három ugrás engedtetik, melyek közül a legjobb (legnagyobb) számít. Előre esés jó, hátra esésnél az ugrás számittatik, de az eredmény nem. 5.50 cm. átugrása ezüst, 5.10 cm. átugrása bronz éremmel díjaztatik. Kohn Arnold, a „M. T. K.” tagja, fehér test, világos kék öv. * Sachs Lipót, a „M. T. K.” tagja, fehér test, világoskék szegély u. o. sapka. * Tóti Lajos, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, bordeaux sapka. Köpeczi Bócz József, a „M. T. K.” tagja, sárga kék test. Magyarországi legjobb eredmény: 1887. május 17. Bogdány Ferenc a „M. A. C.” tagja 6 meter 30 cm. A „M. T. gy.” egyesületében elért legjobb eredmény: 1889. szeptember 15-én Tóti Lajos 5 méter. 32 cm. Győztes: Tóti Lajos Record 5 méter 50 cm. Második: Sachs Lipót Rocord 5 méter 15 cm.

Ha Totis a teljes gyors futásban jobban begyakorolja magát a bajnoki távugrás mértékét elérheti. A ügétő verseny pálya talaja azonban a távolugrásra kellőleg előkészítve nem volt.

IV. **Kezdők kerékpárversenye.** Zárt v. Táv 2000 m. Mindennemű gépnek. Indulhat oly tag, ki kerékpárversenyben érmet még nem nyert. Elsőnek ezüst érem, másodiknak bronz érem. Berger Izidor, fehér test, aransárga szegély. Déry Gyula, egyl. egyenruha, sárga kék sapka. Körber Antal, egyl. egyenruha. Körös Sándor, fekete test u. o. sapka. Knöpfler M Lipót, egyl. egyenruha. Zelevszky György, fehér test. Kutassy Vincze, egyl. egyenruha. Sonnenfeld Gyula, sötétkék test, fehér öv és sapka. Müller Dávid, fehér test. Magyarországon elért legjobb eredmény: 1887. június 8-án Schultesz Emil a „B. K. E.” tagja, 4 p. 10 mp. A testgyakorlók egyesületében elért legjobb eredmény: 1889. szeptember 15- n Tóti Lajos 4 p. 42 mp. Győztes: Müller Dávid. Idő 4 p. 34 mp. Második: Déry Gyula Idő 4 p. 41 mp. Harmadik: Berger Idő p. mp.

V. **Síkfutás.** 100 méter. Elsőnek ezüst érem ha a távot 13 másodpercen belül teszi meg, másodiknak bronz érem. Bernstein Nándor, a „T. I. K.” tagja, fehér test, vörös szalag u. o. sapka. Goldberger Vilmos, a „M. T. K.” tagja, fehér test. Kanitz Henrik, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, zöld szalag, fehér sapka. Leitner Menyhárt, a „M. T. K.” tagja, egyleti egyenruha, kék öv. Steidl Adolf, a „S. K.” tagja, kék test és sapka. Sachs Lipót, a „M. T. K.” tagja, fekete test, világoskék szegély u. o. sapka. Schwarzenberg Zsigmond, egyl. egyenruha. Dick Ernő Arnold, a „M. T. K.” tagja, világoskék test u. o. sapka. Magyarországon elért legjobb eredmény: Rupp László, a „M. A. C.” tagja, 11 mp. Az egyletben legjobb eredmény: 1889. ápr 21-én, ifj. Dani Nándor 12³/₅ mp. Győztes: Steidl Adolf Idő 13²/₅ mp. Második: Sachs Lipót Idő 13²/₅ mp. Harmadik Kanitz.

VI. **Súlydobás magasba és távolba.** Nyílt v. Súly 12 kg Távdobásnál a résztvevőnek 3 dobás engedtetik; a magas dobásnál minden magasságnál egy javító dobás van. Győztes, kinek, centiméterekben kifejezett eredménye legnagyobb. Elsőnek ezüst, másodiknak bronz

érem. Freund Sándor, a „M. T. K.” tagja, egyenruha, világoskék öv. Hermanetz Antal, vörösfhér csikos test. Kőpeczi Bócz József, a „M. T. K.” tagja, sárga kék test. Totis Lajos, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha bordeaux sapka.

Magyarországban elért legjobb eredmény: 1888. május 21-én, Rupp László, magasba 4 m. 31 cm. távolba 7 m. 80 cm. A testgyak. körében elért legjobb eredmény: 1890. június 8-án, Goldreich Ármán, magasba 4 m. 5 cm. távolba 7 m. Győztes Bóer József. Record a távoldob. 6 m. 10 cm. Record a magasd. 2 m. 70 cm. Második Totis Lajos. a távdob. 5 m. 99 cm. Második a magasd. 3 m. 70 cm.

VII. **Bajnoki gyaloglás.** (Fair walking.) (Nyílt verseny). Második vetélkedés. A bajnokjelöltség feltétele, hogy a győző az 5000 méter távot 28 percen belül tegye meg. Ha az eredmény a kitűzött idő alatt el nem éretik, úgy a verseny egyszerűnek tekintetik, a bajnokjelöltség elesik, de az ezüst érem úgy az első mint a másodiknak ki lesz adva. Az első és második vetélkedésnél, az elsőnek bajnokjelöltség s ezüst érem, a másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem, ha legalább 8 induló van. A harmadik vetélkedés díja bajnok czim, arany érem és bajnoki ezüst serleg. Másodiknak ezüst, harmadik s negyediknek bronz érem. Védő: Kohn Arnold bajnokjelölt, fehér test, világoskék öv. Kihívók: Domenis Gyula, a „M. T. K.” tagja, kék test, fehér sapka. Grünwald Mór. a „S. K.”, „N. T. E.” tagja, fehér test, zöld szegély, világos kék sapka. Országh Imre, a „M. T. K.” tagja, sötétkék test fehér csikkokkal. Körber Antal, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, sárga kék sapka. Stettner Gusztáv, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, világos kék sapka. Ifj. Fritsch Ferencz, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, bordeaux szalag. Magyarországon elért legjobb eredmény ezen távra: 1800. június 8-án Kohn Arnold 26 p. 45¹/₂ mp. (1884. május 25 én Győrben Follinus Árpád 28 p.) Az egyesületi legjobb eredmény: 1890. június 8-án Kohn Arnold 26 p. 45²/₅ mp. Győztes: Domenis Gyula. Idő 27 p. 54 mp. Második: Kohn Arnold. Idő p. mp. Az ügétő

pályát 8-szor és még 392 métert kellett begyalogolniok. Roppant érdekes küzdelem volt Kohn és Domenis egyenlő alacsony szilárd termettel az utolsó pillanatig egymás mellett lihegtek, míg a finischnél Domenis vagy 20—25 méterrel előre tört. Kitűnő két gyalogló, de azért a gyaloglás angol stílusától még messze állanak.

VIII. **Növendékek kerékpárversenye,** bármilyen gépnek Pálya egyszer körül. 14 éven alóliak részére. Első s másodiknak tiszteletdíj. *Dick Árpád, (magas gép) sötétkék test. *Dick Elemér (magas gép) sötétkék test. *Beliczay Antal, (magas gép) vörösfekete test. *May Arthur, (safety) kék fehér csikos test. Polatschek Antal (tricycle), vörös kék csikos test. Rendessy Árpád, (safety) fehér test. Győztes May Arthur. Második Beliczay. Harmadik Dick Elemér.

IX. **Nagy kerékpárverseny.** (Idő Handicap) Nyílt verseny. Általános erőkiegyenlítéssel. Táv 5000 méter. Bármily gépnek. Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem. Zalewszky György, (magas gép) „M. T. K.” tagja, fehér test Indul 2 p. 30 mp. el. Kulassy Vincze, (magas gép) a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha Indul 2 p. 30 mp. el. Knöpfler M. Lipót. (magas gép) a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha Indul 2 p. 30 mp. el. *Müller Dávid (safety), a „M. T. K.” tagja, fehér test. Indul 2 p. 10 mp. el. Úrl Rezső (safety), a „M. T. K.” tagja, fehér test. u. o. sapka Indul 1 p. 10 mp. el. *Schütz Ferencz (magas gép), a „M. T. K.” tagja, fehérkék test, feh. sapka Indul 1 p. 15 mp. el. *Schwáb Béla (safety), a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, rózsaszín öv, sárgakék sapka, 1 p. el. *Totis Lajos és Stettner Gusztáv (tandem), a „M. T. K.” tagjai, egyl. egyenruha, világoskék sapka előny nélkül ifj. Dáni Nándor (magas gép), a „S. K.” és „B. K. E.” tagja, fehér test, zöld szegély u. o. sapka előny nélkül. Magyarországon elért legjobb eredmény: 1890. jun 30 án, Philipovich Emil, 9 p 38 mp. Egyleti eredmény ezen távra nincs. Győztes Schütz Ferencz Idő 10 p. 58. mp. Második Müller D. Harmadik Totis L. Stettner.

X. **Térelőny verseny.** Nyílt verseny. 200 méteres sikkfutás. A térelőny a 7-ik verseny után lesz közzétéve.

TÁRCZA

A Jockey.

Még csak néhány nap és az őszi lóversenyek megkezdődnek. Midőn a jockey a főváros hippodromába visszatér, ez már a nyári saison végét jelenti. A sport élet és a színházak megnyitása mintegy előfutárjai a télnek, figyelmeztetni a fürdőző és faluzókat „siessetek élvezni vacatiótok utolsó napjait, mert nemsokára nektek is vissza kell térnetek!” Ép olyan ez mint a hotel déli első csemetéje, mely az utasokat a közös ebédhez hívja.

A visszatért jockey újra az óvatiók és a dicsőség küzdterére készül, hol őt a sport fanaticusai és a szenvedélyes fogadók mind jobban szaporodó tömege már epedve várják, de vajjon tudja és valaki azt, hogy mind ez a muló dicsőség mennyi munka és mennyi áldozatba kerül? Néhány szóval elmondjuk. A jockeynek ki egy verseny istállóba belép rendszeren 10—12 év között, 42 kilónál többet nem szabad nyomnia, és malheur hogy ha nem tudja az „embonpoint” kikerülni, mely őt megsúlyosítaná.

De bár látszólag gyengének és könnyűnek kell lennie, megkövetelik tőle hogy a teljes rugékonyságot, energiát, hidegvért és izmainak centralisálni tudását is elsajátítsa, mert ezek nélkül nem vezethetné a lovat a dicsőséghez!

Hajnali 3 órakor fel kel és egész reggel lovagol, a nap többi részét maga és lovának gondozására fordítja; az éjjel mellette fekszik akár az almon, akár a szalma ágyon, lovát sem éjjel sem nappal el nem hagyhatván. (Ez utóbbi jó szokásokat csak külföldön láthatni, nálunk a lovat nem a kezdő Jockey gondozza.) Ha megnő, mestere rá biz egy két éves csikót hogy először száljon sikra és elnyerje a próba versenytér „kezdő jockey díjat”. Ez az első próba verseny határozza el a jockey jövőjét. Ha nem reusiroz, marad „lad”, az az istálló szolgálja egész életén át; ha ellenben az első próbát könnyedén és sikerrel kiállotta, akkor előtte áll a rendes verseny pályák komoly küzdelmeinek mozgalmas élete, melyben megállapíthatja jó renomméját.

Ehhez feltétlenül szükséges hogy 54 kilóval többet ne nyomjon, mely a maximalis súly a classicus és a sikk handicap versenyeknél.

Elképzelni is nehéz azokat a szenvedéseket és valódi torturákat, melyeket a jockey az embonpoint-tal szemben kénytelen végig küzdeni. Naponként több meleg ruhát magára öltve hosszú és fárasztó léptekkel indul neki a soványítás gyalog trainingjének, és ezen kívül majd minden nap felkeresi az izzasztó etablissementeket, hol több órákon ül vagy a gőz, vagy a forró légkamrákban; közben szigorú diétát tartván. Keveset eszik, megtanul enni ivás nélkül és a legerősebb hajtó szereket használja;

* Köpeczi Bócz József a „M. T. K.” tagja, sárga kék test.
 * Déry Gyula, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha. Dick Ernő Arnold, a „M. T. K.” tagja, világos kék test, u. o. sapka. * Freund Sándor, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, világos kék öv. * Kanitz Henrik, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, zöld szalag, fehér sapka. Körber Antal, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha. Mayer Géza, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha. * Sachs Lipót, a „M. T. K.” tagja, fekete test, világoskék szegély u. o. sapka. Schwáb Béla, a „M. T. K.” tagja egyl. egyenruha, rózsaszínű öv, sárgakék sapka. Schwarzenberg Zsiga, a „M. T. K.” tagja, egyleti egyenruha. Domenis Gyula, a „M. T. K.” tagja, kék test, fehér sapka u. o. válöv. Stettner Samu, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, vörös fekete sapka. Goldberger Vilmos, a „M. T. K.” tagja, fehér test. Bernát Béla, violaszínű test, sárga sapka. Stettner Gusztáv, a „M. T. K.” tagja, egyl. egyenruha, világos kék sapka. Leitner Menyhért, fehér test, kék szegély. Győztes: Freund Sándor. Második: Steiner Lajos. Harmadik: Sax Lipót.

Jó 7 óra lett este, mire a sikerült atléta viadal bevégeződött, és még a leáldozó nap is biborfényben mosolygott a vig győztesekre.

Az Andrassy-uti Petanovits féle vendéglő első emeleti külön termében este 9 órakor vagy 100 ifjú atléta gyűlt össze hogy a kedves emlékü viadal respectabilis recordjait és az egylet társadalmi regeneráló működését szebbnél szebb toasztokban fejezzék ki. A Jury közül csak Barátosi Porzsolt Gyula (belmunkatársunk) volt jelen; később a kerékpáregylet több tagja is compareált.

Öreg atléta.

Az atléták távgyaloglása Pécsről Szigetvárra szept. hó 7-én, vasárnap kedvező idő mellett tartatott meg. Neveztek összesen hatan és pedig Pauer Károly, Saághy János, Notter Jenő, Lechner Viktor, Scossa Jenő és

semmiféle excessusnak nem adja át magát. És mind ez a rendszeres, figyelmes és kiméletlen szigorok betartásával.

Vegyünk egy példát a sok száz közül; ha Smart a téli saison alatt 60—65 kilóra felnehezédnek, kénytelen lenne már a verseny saison kezdetén magát a kellő súlyra ledolgozni, és testét a fent leirt lesoványítási torkára minden phásisának irgalmat nem ismerő szigorral alávetni. A Jockey-k élete tehát nagy dicsőségek mellett is éppen nem irigylendő!

És hány előre nem látott esélynek, veszedelemnek, sőt sokszor a rögtönös nyaktörésnek is kivannak téve különösen a nehezebb gát és akadály versenyeknél; ifju életüket sokan mily korán fejezik be évi rendes harcztereiken! és közöttük hány amateur gentleman jockey jut hasonló sorsra és mégis mint hatványozódik a verseny fogadók légioja. A Jockey race — daczára a jockey képzés rendkívüli nehézségei és szenvedéseinek — még sem fog soha kiveszni. A Dodge, Rölfe, Tom-Lane, Charly Wood, és Fred Archer utódai élnek a Loates testvérek a két Barrett, Watts, Rickaoy stb.; különösen Fred Achernek fényes multja és irigyelt győzelmei mily csábítóak! Archernek lenni! kit egy Monroe herczegnő akart férjéül birni, és a kinek Anglia — élén a welsi herczeggel — oly királyi temetést rendezett.

Porzsolt Gyula.

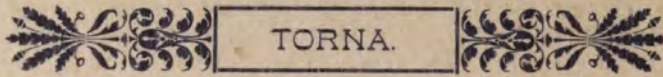
Kisasszony József. A versenyzők reggel 6 órakor indultak a Benyovszky Manó indító által adott jelre. Scossa és Kisasszony menetközben görcsöket kapva, kénytelenek voltak kiállani. Elsőnek érkezett be Pauer Károly 3 óra 57 percz, másodiknak Saághy János 3 óra 59 percz, harmadiknak Notter Jenő 4 óra 4 percz, és negyediknek Lechner Viktor 4 óra 5 percz alatt, kiket a szigetvári intelligentia számos tagja: Fenyőssy Odön főszolgabíró, Nagy Ernő királyi közjegyző, Zsiga Károly járásbíró, Zánkay Aladár albiró, Gyuris Elek ügyvéd, Farkas Gyula, Hegyessy János szolgabírák, Várady János aljegyző, Sárközy György, Géressy Ferencz, Kopeczky Antal stb., nemkülönbén Német József, Liszkay Bálint és Feiler Mihály versenybírák a legszívelyesebben fogadtattak. Ez az eredmény, amennyiben az első beérkező egy percz alatt 150 egész és $\frac{6}{10}$ métert tett meg, igen fényesnek mondható. Az atlétákat kísérő biciklisták közül Bolgár Tivadar már $\frac{1}{2}$ 10 órakor Szigetvár utczáin robogott föl s alá, nagy érdeklődést keltett a kíváncsi közönségben. Littke Pista és Németh Arthur 20—30 perc idő közzel értek be utánna. A fáradalmakat kipihenve a kaszinó helységében összegyűlt közönség előtt, mit a legbájosabb női arcok tetek diszessé, Németh József club elnök buzdító beszéd kíséretében osztotta ki a díjakat és pedig az elsőnek ezüst érem és tiszteletdíj 2 csinos asztaldísz, a 2-ik és 3-iknak bronzérmeket és asztaldísz, a 4-iknek tiszteletdíj egy ébresztő órát. Ezután Havattói József postamester urnál barátságos kis uzsona szolgáltattott föl a háziasszony lekötözött vendégszeretetével, mely után közös ebéd következett a legvidámabb hangulatban. Este a kaszinó helységében rögtönzött táncvigalom rendeztetett, melyre Pécsről számos atléta rukkolt be mint segédcapat. A táncestélyen jelen voltak: Fenyőssy Odönné, Duchon Odönné, dr. Zánkay Aladárné, Russ Sándorné, Gyuris Elekné, Pozsonyiné, Höngig Gyuláné, Bellus Terka, Douglasz Emma, Szabó Stefánia, Salamon Ilona, Weichart Amál, Pozsonyi nővérek, Ramesshoffer Gizella, Honig Emma és Pécsről Horváth Teréz és Requinyi kisasszonyok. A multság igen kedélyes volt. Az atlétákon meg se látszott, hogy gyalogoltak. Különösen az első díj nyertese úgy megtáncolt a legszebb szigetvári menyecskével, (a ki messze földön megérdemli ezt a nevet), hogy szinte irigyelni lehetett. Szóval: az atléták kitettek magukért, de a szigetváriak is, a szives fogadást illetőleg, ami Várady János buzgólkodásának köszönhető, ki nem hiába pécsi ember: megmaradt hű cimberának. Fogadják a szigetváriak a pécsi atléták köszönetét.

A „Magyar Athletikai Club” igazgató választmánya f. hó 10-én tartott ülésén, az 1890. évi október 11-ére kiírt — már szétküldött — nyilvános őszi viadalának „propositióit” következőkép változtatta meg: Nevezési zárnap: 1890. október hó 14. d. u. 7 óra. A verseny napja: 1890. október hó 19. d. u. 2 óra. A X. alatti „Gerelydobás” elmarad, s helyére jön; X. Távolsági verseny. (Nyíltverseny.) Résztvehet minden magyar testgyakorló és sport-egylet gentleman műkedvelő tagja. Az iram tetszés szerinti, az elugrás 10 cm. magas ugródeszkaról történik, minimális táv: 570 ctmtr (18 bécsi láb) Minden versenyző — a próbaugráson kívül — há-

rom ugrást tehet, melyek közül a legjobb (legnagyobb) számítottak: a próbaugrás azonban nem kötelező és nem számít. Előreesés az ugrásban jó, visszabukásnál (visszaesés, visszalépés) az ugrás — lett legyen az bár a legnagyobb — eredményként nem számít s csakis mint a megengedett 3 ugrás egyike jön tekintetbe az ugrások számának megállapításánál. Dilaő: elsőnek egyleti ezüst érem, másodiknak bronz érem. A minimális távnál kisebb eredmény nem díjaztatik. Tét. 1 frt, bánat 1 frt. A propositiók többi tételei változatlanul maradnak.

Dr. Rogdány Ferencz,
bajnok, a M. A. C. titkárja.

Negyedszázados tornatanári mult.

Schmidt György, jelenleg a balásfalvi főgymnasium és tanítóképzede tornatanára, az országban a legrégebb mestere ügyünknek jubileumos korunkban rá sem gondol a jubileumra. Pedig ez évben mult 25 éve, hogy e ma még legsanyarubb tanári szakban a legszebb eredményel működik.

Schmidt György Medgyesen 1835-ben született jó módu kereskedő családban. Anyja magyar nemes leány volt. Iskoláit Brassóban végezte s már ekkor kitűnt jeles tornázásával. Mint könyvvezető egészen a tornázásnak adta magát s nagyon sok kitüntetésben is részesült. Az ötvenes években egy tornaünnepély alkalmával Schwarzenberg herczeg a legmagasabb dicséretének írásban adott kifejezést.

Ennyi buzdítás rá is vette Schmidt, hogy kereskedő-hivatalnokai pályáját a tornatanítóival cserélje fel. Először Medgyesen, majd egy évig Szegeden, majd több helyen tanított tornázni, vivni, uszni.

1865-ben, mely időtől kezdve számítjuk szoroson vett tornatanári működését, — a nagyenyedi Bethlen lőtanodában nyert méltó alkalmazást. — Schmidt tehát már akkor rendszeres tornázást tanított a főgymnasiumban, mikor még ez a törvény el sem rendelte. — Az enyedi collegiumban berendezett egy nagy tornatermet és a kertben egy hatalmas játéktért.

En mint régi tanítványa tanuskodhatom róla, hogy Schmidt a tornázást oly módon tanította, már évekkel ezelőtt, milyen módon kellene most is tanítani. — A játékok, a futás, járás, labdázás nála rendszeren üzött gyakorlatok voltak. A mikor csak lehetett az órákat a szabadban tartotta meg.

Ezenkívül az uszást vivást, sőt néha még tornát is tanított válalkozó tanítványainak jobb tanítványait még a vadászatra is kivitte magával. — Télen tanítványaival együtt járt korcsolyázni s labdázásban, melyet kiválóan kultivált, maga is részt szokott eleinte venni, hogy jobban belemelegedjenek a fiuk.

Az enyedi collegium nagy dicséretére válik, hogy mind eme munkásságának tért is nyújtott. A collegiumnak van berendezett nagy tornakertje, uszodája, téli tornaterme.

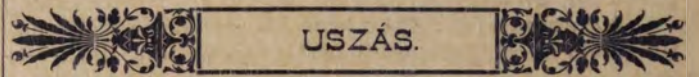
Schmidt most 2 éve vált meg az enyedi collegiumtól és Balásfalvára költözött. Itt is meglepő eredményeket ért el. Vancsa püspök kegyéből Schmidt terve szerint egy hatalmas tornaacsarnokot építtetett az iskola udvarára (szélessége 11 m. hossza 22) az ez évi tornaünnepélyen a püspök meleg szavakban adott megelégedésének kifejezést.

Schmidt még ma is korához mérve csodálatos jó tornász. A korlátton szépen kézállásba tolodik, innen mérlegbe ereszkedik. A nyujton hasonlókép ép oly erős mint ügyes tornász.

Schmidt német neve mellett is igazi magyar ember, gyermekeinek anyja nyelve a magyar, mert anyjuk is magyar asszony.

Adja, az ég, hogy legrégebb, még ma is ifju erős tornatanárunk ép ily egészségben érje meg félszázados működésének napját. Csendes családjá körében lelje örömet azon jubiliatióban, mely halás tanítványainak szívében kél.

Egy volt előtornász.

I. Amateur uszóverseny a Lukács fürdőben.

Mult számunkban már jeleztük az augusztus 30-án megtartott Lukácsfürdői sikerült uszóversenyt; a festőies uszó felvonás, csapat és műgyakorlatok utáni vetelkedés a Juniorok gyorsuszásával kezdődött. Táv 110 méter. Elsőnek és másodiknak tiszteletdíjakkal. Neveztek Stern Adolf piros sapkával, Basch Oszkár fekete nyakszalaggal, Spiegl Béla sárga nyakszalaggal, Fürst Róbert kék nyakszalaggal, Spitzer Pál a «Magyar testgyakorlók körétől» zöld versenyszalaggal, és Elked Antal nemzeti színű nyakszalaggal. Stern és Fürst nem indultak. A 4 versenyző egyszerre indult, Spitzer Pál és Elked Antal azonban néhány másodpercz alatt ezélra jutottak; mindkettő feltétlen kitűnő uszó hatalmas hosszu és egyenletes tempókkal. Spitzer néhány évvel idősebb uszó, magosabb és izmosabb alak lévén hatalmas finish mellett igen szépen győzött, jó 2-ik a szép jövőjü Elked Antal.

II. Handicap uszóverseny. 200 méter távval. Első és 2-iknak tiszteletdíj. Neveztek és startoltak: Kellner Gyula fehér sapkával, Trautmann Mihály, Berstein Nándor, Gyulai Manó és Elked Antal. Más uszóversenyből 1-ső győztes nem indulván a handicapolás elmaradt. A legifjabb generáció uszói közül rögtön kitűnt a sugár növésü Elked Tóni, és ha a totalisateur működött volna, mint biztos favoritra ugyancsak keveset adtak volna. Elked egy jó uszoda hosszal játsva győzött. 2-ik Kellner.

A 500 méteres kitarató uszásra (Hölgyek díja) neveztek Stern Adolf piros sapkával, Tomcsák Gusztáv a «Magyar testgyakorlók köréből» — palicsi uszóbajnok — fehér nyakszalaggal. Stettner Samu a «Magyar testgyakorlók köréből» piros versenyszalaggal és Schnürmacher Zsiga rózsaszínű verseny nyakszalaggal. A 23 uszoda hosszban a kidülésig menő küzdelem fejlődött ki különösen az ugyanazon Scholtz-féle uszodából kikerült két kitűnő uszónk Tomcsák és Schnürmacher között. Itt is kitűnt a training hiányának hátránya. Tomcsák mint berukkolt katona minden megerőltetése mellett sem volt képes teljes jó conditióban kiállott ellenfelét beérni, ki kezdettől fogva lankadatlan gyorsasággal vezetett és jó másfél uszoda hosszal győzött és ha legalább 10-szer el nem kormányozza magát, 3 uszoda hosszal is győz-

letett volna. Schnürmacher veszedelmes ellenfél és jövőre úgy Tomcsáknak mint Balogh Hugónak még sok gondot fog adni. Miután Spitzer a „Nemzeti“ Schnürmacher a „Scholz“ és Elked a „Bodnár-féle“ uszodának a tagjai, és a 3 uszoda a versenyen első díjat vivén haza, az uszóegylet megalakítására nézve Porzsolt Gy., Luby S. és Gyulai S. buzgó Jury tagoknak elmondhatjuk „in hoc signo vinces“!

Dicsérettel emeljük ki a vizitornázás és műgrások hőseit Müller Dávid, Stobbe, Stern és Balogh Hugó urakat. Az értékes tiszteletdíjak ünnepélyes kiosztása után a Palotai testvérek fürdő palotájának disztermében banquette és táncz zárta be a szegény gyermekkert egylet javára rendezett kedves emlékü uszó ünnepélyt.

A legfeketebb.

A Wiener allgemeine Sport-Zeitung udvariatlansága.

Silberer Viktor szerkesztő lapjának utolsó előtti számának — bár tudta hogy a „Nemzeti uszodában megtartott női uszó verseny hazánkban az első nyilvános női verseny volt és bár tudta azt, hogy azt, egyedül egy uszó-mester — 20 k. a. gyengéd segédkezése mellett — rendezé, nem átalotta a fővárosi uszókról és verseny rendezésről ócsárlólag nyilatkozni és e minden izében eredeti és tarka női sport ünnepélyt egyszerű „hecznek“ leírni, természetesen hivatkozván az ő híres nagy képüsködő és fontoskodó eljárásukra! A helyett, hogy nekünk kezdőknek jó tanácsot adott volna, fogadatlan prókátorként védtelen nőket támadott. Ez hát a híres bécsi chic!?

VIVÁS.

Kard csengés és a fleuret villogása mindenfelé, megkezdődött a vivás igazi saisonja! idősbb Keresztessy József, ifj. Keresztessy, Strakay Norbert, Halász Zsiga, gr. Vay Lajos, Fodor Károly és Endrédi J. vivótermei lassan megtelnek és egy egy titkos kardpárbaj vére már is lovaggá avatta tüzesebb tanítványaikat. Fővárosi vivótermeink ez évadi legvonzóbb és legdivatosabb alakja kétségkívül a Fodor-féle elegáns etablissement fleuret vivója Jules Mischeau fog lenni, a híres Ruzé párisi mester legjobb tanítványa, ki Varsóban fog állandó vivó intézetet nyitni.

Páris dühös vivói között most valóságos forradalom ütött ki, egy provokáció a misikat követi, okúl Mermeix képviselőnek a bonlangismus titkairól a Figaróban közzétett cikksorozata szolgált. Mermeixt, ki már 4 kard párbajban különben eléggé kimutatta bátorságát és már 2 szurást is kapott első sorban Labruyére író hívta ki; a fleuret párbaj meg történt, Mermeix erősen támadott, midőn Lewy secundánusa Labruyere felé kiáltott hogy „meg van sebezve!“ ez vissza kiált „hol“? ebben a pillanatban a bárbajt vezénylő Dreyfuss is „haltot“ parancsolt. Labruyere kissé hátra vonulva kardját leereszti, de Mermeix már akkor alkarját keresztül szúrta. Oriási scan-

dalum és hirlapi polémia lett ebből. Mermeix összes sértői megtagadták az elégtétel adást, mert szerintök felonía követtetett el Mermeix kétségbeesetten védekezett, minden ellenfelét becstelen gyávanak declarált és maga ellen az államügyésznél büntenyítő vizsgálatot kért elrendelni és egyttal kérte az ügynek becsületbíróság által leendő elbíraltatását.

Időközben azonban egyelőre két ellenfelével még is sikerült megverekednie, kik közül az utóbbi Dumonteul kitünő vivó életveszélyesen keresztül szurta; a fleuret hegye a szivtól s centiméternyire hatolt át a derékon. Ép kapóra jelent meg a párisi Flammarion-féle kiadásban Tavernier Adolftól a „L'art de Duel“ szakkönyv. Jó lesz ezt nekünk is olvasni, hogy sok anyámasszony secundánsunk össze ne hagyja vagdálni védenczét.

B. G. Gy.

Felkérlettünk a következő nyilatkozat közzétételére:

A „Pesti Hirlap“ f. hó 14-ik számában megjelent közlemény ama passusa által, hogy „Endrődy vivómester úr tanítványait az újabb vivó termekben divatos segédekre nem bizza,“ némileg érintve látom saját reputatiomat, amennyiben tudtommal a fővárosban rajtam kívül segédvivómester nem működik

Ennélfogva menten minden egyéni hiúságtól és ösztönöztetve főképp azoktól, kiket a vivásban oktatni szerencsém volt és van és a kinknél ez említett közlemény ide vonatkozó mondása vissza tetszést szült a „segédek“ illetőleg vivómesterek vivási értelemben vett meg vagy meg nem bizhatósági elvének eldöntése céljából sietek kijelenteni, miszerint — egy „barútságos mérkőzésre“ — ha arra akár a közlemény szerzőjénél, akár talán Endrődy vivómester úrnál — feltéve hogy a szerzővel e tekintetben egy véleményen van — a hajlam nem hiányzik, mindenkor készen vagyok.

Rákossy Gyula,

a „Fodor“-féle vivóterem első segédje.

KORCSOLYÁZÁS.

Korcsolyázás nyáron. Ha igaz a hír, valaki egy mesterséges olompályát talált ki, melyet szappanos vízzel belocsolva a rendes aczel korcsolyákkal lehetne használni; csak aztán úgy ne járjunk ezzel a késő nyári kacsával, mint a párisi comprimált ammoniákkal készített, de soh se használt mesterséges jégpályával, meiyet nagy garral urbi et orbi hirdettek, illusztrált lapokban lerajzoltattak, tudományos csalhatatlansággal leirtak, orosz műkorcsolyázókat az ünnepélyes ouverture-re szerződtettek stb. és végén csúfosan felsültek. Bárcsak a skating ringet tudnánk már valahára létre hezni!

Jules.

Kiadja: HÓDOSI LAJOS.

Előfizetőinknek, kik a lóversenyekre személyesen nem mehetnek, a «Herkules» kiadóhivatala (Kecskeméti utca 2.) közvetít totalizateur-fogadásokat.

Tornatanári pályázat.

A brassói m. kir. állami főreáliskolánál az 1890/91. tanév elején betöltendő tornatanítói állomásra ezennel pályázat hirdették. Ez állomás 500 frt évi fizete élvezetével van összekötve. A pályázók a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz címzett folyamodványukat, melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, hadkötelezettségi viszonyuk, nyelvismereteik és tanulmányaik tornatanítói képesítések eddigi netáni szolgálataik okmányokkal igazolandók, ha szolgálatban vannak, előjárásuk után minősítvényi táblázattal, különben közvetlenül a nagyszabeni tankerületi főigazgatósághoz f. évi szeptember hó 10-ig tartoznak beküldeni.

Kelt Budapesten, 1890. évi augusztus hó 6-án.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium.

KARLSBADI
cipő-külön-
legességek.

Kajári
Dezső

Budapest, Dorottya-utoza 8. szám a.
Ajánlja legdusabb választékban
férfi-, női- és gyermek-cipő-áruit
séta- és promenade-czipőket
a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel:
Regatta-, velocipedező-, turista- és hegymászó
tornaczipőket, vadász csizmákat
mindennemű bőr- és vászonzóli urak, hölgyek és gyermekek részére
ugymint **Legujabb openkát vagy boeskorokat,**
világos bőr- és gummitalpu czipőket,
nagy választékban raktáron tart.
Vidéki megrendelések mérték vagy minta czipő szerint leggyorsabban eszközölteknék.

SCHUNDA VENCZEL JÓZSEF

csász. és királyi szabad.
udvari hangszergyára.

a magy. kir. operaház és a
nemzeti színház szállítója.

Vonó-, ütő-, réz- és fa-fuvó-hangszerek
Saját találmányu javított és szab.
czimbalmok pedállal és a nélkül.
Allaga-féle czimbalom-iskola I. és II. rész, u. m. több
átírat is nálam jelent meg és kapható.
Hangszer alkatrészek és hurok.
Budapest, magyar-utca 26. sz. (saját házában.)

A NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alapított 1845-ben s tisztán kölcsönösségen alapul.

1890. január 1-én az aktívák 544 millió frankra rugtak.
Felosztható nyeresemény-többlet 38.961.119 frank.
A tőkeletétek jövedelme 23 1/2 millió frank, ami az aktívák 5%, és a tartalék 5 3/4 %-át teszi.

Fennállása óta, 1890. január 1-ig a társaság biztosítottjainak kifizetett 670.325,511 frankot.

Az 1890-ben ujonnan felvett biztosítások 783 millió frkra emelkednek.

A társaság Európa fővárosaiban, éppogy mint Ázsiában, Afrikában, Amerikában, fiókokat állított fel. Miután tisztán kölcsönösségen alapul és miután nincsenek részvényesei a tőke és nyeresemény a biztosítottak kizárólagos tulajdona marad.

Referenciák Magyarországon:

A magyar általános hitelbank.
A magyar kereskedelmi bank.
Közelebbi felvilágosításokat ad

A NEW-YORK

életbiztosító társaság igazgatósága
Budapesten, V. Deák Ferencztér 1. sz.

Különlegesség: Prince of Wales férfi-övek.

LAWN TENNIS CZIPOK.

FLANNEL INGEK.

Az összes sport-nemekhez szükséges ruházati cikkek u. m.

verseny és training INGEK.

nadrágok, sapkák és czipők legnagyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2-4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei.